

Pospíšil, Ivo; Zelenka, Miloš

Poznámky

In: Pospíšil, Ivo; Zelenka, Miloš. *René Wellek a meziválečné Československo : (ke kořenům strukturální estetiky)*. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 1996, pp. 171-204

ISBN 8021014334

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/122808>

Access Date: 09. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Poznámky

Poznámky k 1. kapitole

¹ O. Sus: Geneze sémantiky hudby a básnictví v moderní české estetice. K vydání připravili Ladislav Soldán a Dušan Jeřábek, pův. studie Rudolf Pečman. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno 1992, s. 35.

² Viz mj. Sémantický problém „významové představy“ u O. Zicha a J. Volkelta: K počátkům sémantiky v moderní české estetice. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity (SPFFBU), 7 (F2), 1958. Sémantické problémy umění u Josefa Durdíka: Z dějin české estetiky - formalismus a sémantika. Filosofický časopis 1960, 8. K předpokladům vzniku české strukturalistické estetiky a sémiologie: linie „duchovědná“. Estetika 1964, 1. K počátkům sémantiky umění v české estetice, Zichova teorie významové představy a sémantické typologie. SPFFBU 13 (F 8), 1964. Les traditions de l'esthétique tchèque moderne et du structuralisme de Jan Mukařovský: Du „formisme“ ou structuralisme. Revue de l'esthétique 24, No. 1, 1971. Anfänge der semantischen Analyse in der tschechischen Poetik (Josef Durdík und seine Theorie der dichterischen Sprache). Zagadnienia rodzajów literackich 7, 1964, z. 1, s. 52–53. Dále viz L. Soldán: Doc. PhDr. Oleg Sus (heslo, výběrová bibliografie). Vyšlo jako příloha cit. d. O. Sus: Geneze sémantiky hudby a básnictví v moderní české estetice (1992).

O metodologických kořenech pražské školy srv. také R. Jakobson: O předpokladech pražské lingvistické školy. Index 1934, 1.

³ V. Erlich: Russian Formalism. History - Doctrine. 's-Gravenhage 1955.

⁴ O strukturalismu, Československu a Americe s Thomasem G. Winnerem. TVAR 1996, 4, s. 9 (rozmlouval Ivo Pospíšil).

⁵ R. Pečman: Susův návrat. In: O. Sus: Geneze sémantiky hudby a básnictví v moderní české estetice (cit. d.), s. 74-75.

⁶ K. Čapek: Hovory s T. G. Masarykem. Praha 1990, s. 102.

⁷ Viz naše stati Jedna česko - ruská literární spirála. Čs. rusistika 1990, 5, s. 257-265; „Stará“ a „nová“ komparatistika: Pragmatismus a ruský maximalismus u Karla Čapka. Opera Slavica 1993, 1, s. 16-24.

⁸ M. Bucco: René Wellek. Boston 1981, s. 18.

⁹ R. Wellek: Immanuel Kant in England. Princeton University Press 1931, s. VI.

¹⁰ Ibidem, s. 3.

¹¹ Ibidem, s. 9.

¹² Ibidem, s. 245.

¹³ R. Wellek: The Two Traditions of Czech Literature, in: R. W.: Essays on Czech Literature. The Hague 1963, s. 30. Pův. in: Slavic Studies, ed. by A. Kaun and E. J. Simmons (Ithaca, N. Y., Cornell University Press 1943), s. 213-228.

¹⁴ R. Wellek: *The Two Traditions*, cit. d. s. VI.

¹⁵ Z. Rotrekl: *Barokní fenomén v současnosti*. In: Z. R.: *Barokní fenomén v současnosti*. Praha 1995, s. 125.

¹⁶ R. Wellek: *Immanuel Kant in England*, c. d. s. VI.

¹⁷ M. Bucco: *René Wellek*, c. d., s. 32-37.

¹⁸ S. Lawall: *René Wellek and Modern Literary Criticism*. *Comparative Literature*, Vol. 40, No. 1, Winter 1988, s. 4.

¹⁹ R. Wellek: *The Literary Theory and Aesthetics of the Prague School*. Michigan Slavic Contributions. General editor: Ladislav Matejka. Ann Arbor 1969. Implicitní souvislosti s pracemi Romana Jakobsona nabízí studie Antonína Měšš'a *The Role of National Literature in the Prague Linguistic Circle: Czech Fiction and Roman Jakobson*. In: *Aspects of Modern Russian and Czech Literature*, ed. by Arnold McMillin, Slavica Publishers Columbus 1989, s. 202-213.

Viz také brněnský sb. *Litteraria Humanitas IV* (z konference o Romanu Jakobsonovi konané v září 1993 v Brně), Brno 1996.

²⁰ J. Vachek: *A Prague School Reader in Linguistics*. Bloomington, Indiana 1964.

²¹ R. Wellek: *The Literary Theory and Aesthetics of the Prague School*, c. d., s. 2.

²² *Tjekkisk strukturalisme*. En antologi ved Christian Koch. København 1971.

²³ R. Wellek: *The Literary Theory and Aesthetics of the Prague School*, c. d. s. 3.

²⁴ *Ibidem*, s. 4.

²⁵ *Ibidem*, s. 4.

²⁶ *Ibidem*, s. 5.

²⁷ *Ibidem*, s. 5.

²⁸ *Ibidem*, s. 6.

²⁹ *Ibidem*, s. 12.

³⁰ *Ibidem*, s. 28.

³¹ R. Wellek: *Response*. *Comparative Literature*, Vol. 40, No. 1 (Winter 1988), s. 27.

³² L. Doležel: *Pražská škola a poststrukturalismus*. *Česká literatura* 1995, č. 5, s. 451.

³³ *Ibidem*, s. 452.

³⁴ R. Wellek and A. Warren: *Theory of Literature*. Penguin Books, London, second edition, 1963, s. 7.

³⁵ R. Wellek: *Concepts of Criticism*. Yale University Press, New Haven and London 1963, s. 49.

³⁶ *Ibidem*, s. 67.

- ³⁷ V. Žirmunskij: K voprosu o „formal'nom metode“, in: V. Žirmunskij: Teorija literatury. Poetika. Stilistika. Nauka, Leningrad 1977, s. 96.
- ³⁸ Ibidem, s. 100.
- ³⁹ B. Tomaševskij: Teorija literatury. Poetika. Leningrad 1925 (2. vyd. 1931).
- ⁴⁰ B. Tomaševskij: Teorie literatury. Lidové nakladatelství, Praha 1970, s. 7 (přel. Renáta a Karel Štindlerovi).
- ⁴¹ B. Tomaševskij: Russkoje stichosloženije. Metrika. Academia, Peterburg 1923.
- ⁴² Ibidem, s. 3.
- ⁴³ J. Tyňanov: O literární evoluci. In: J. T.: Literární fakt. Odeon, Praha 1987, s. 200 (přel. L. Zadražil).
- ⁴⁴ Podobně chápe Leskova i W. Benjamin (W. B.: Vyprávěč, in: W. B.: Dílo a jeho zdroj. Praha 1979).
- ⁴⁵ B. M. Ejchenbaum: Skvoz' literaturu. Sbornik statej. Academia, Leningrad 1924.
- ⁴⁶ Ibidem, s. 3.
- ⁴⁷ Ibidem, s. 35.
- ⁴⁸ Ibidem, s. 41.
- ⁴⁹ Ibidem, s. 67.
- ⁵⁰ B. Ejchenbaum: Illuzija skaza. In: B. E.: Skvoz' literaturu, c. d., s. 153.
- ⁵¹ B. Ejchenbaum: Problemy poetiki Puškina, c. d., s. 158.
- ⁵² B. Ejchenbaum: Lev Tolstoj (Kniga pervaja, Pjatidesjatyje gody, Priboj, Leningrad 1928; Kniga vtoraja. Šestidesjatyje gody. GICHL, Leningrad 1931).
- ⁵³ B. Ejchenbaum: Lev Tolstoj. Kniga pervaja. Pjatidesjatyje gody. Priboj, Leningrad 1928, s. 6–7.
- ⁵⁴ Viz např. F. Wollman: Slovesnost Slovanů (Praha 1928), týž: K metodologii srovnávací slovesnosti slovanské (Brno 1936).
- ⁵⁵ F. Wollman: Duch a celistvost slovanské slovesnosti. Praha 1948, s. 3.
- ⁵⁶ Viz M. Mikulášek: Vremja analiza i sinteza. K metodologii češskoj literaturovedčeskoj komparativistiky (Frank Wollman, 1888–1969). In: Litteraria Humanitas II, Genologické studie, Brno 1993, s. 7–14.
- ⁵⁷ R. Ingarden: Umělecké dílo literární. Odeon, Praha 1989, s. 15 (přel. Antonín Mokrejš); pův.: Das literarische Kunstwerk, Tübingen 1931.
- ⁵⁸ Ibidem, s. 17.
- ⁵⁹ A. Potebnja: Estetika i poetika. Iskusstvo, Moskva 1976.

- ⁶⁰ V hesle Sergij Grigorjevič Vilinskij v dodatcích ke svazku *Slavica na Masarykově univerzitě v Brně* (Brno 1993, s. 252–253) je jako rok emigrace mylně uvedeno 1917.
- ⁶¹ Vizantijsko-slavjanskije skazanija o sozdanii chrama sv. Sofii caregradskoj (Odessa 1900); Skazanije černorizca Chrabra o pismenech slavjanskich (Odessa 1901); Poslanije starca Artemija XVI veka (Odessa 1906); Žitije sv. Vasilija Novago v ruskoj literature (Odessa 1913).
- ⁶² S. G. Vilinskij: Oslava milenia sv. Metoděje v Rusku r. 1885. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, roč. XXVI, č. 1, Olomouc 1935, s. 4–7.
- ⁶³ S. G. Vilinskij: Úcta sv. Cyrila a Metoděje u pravoslavných Rusů. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, roč. XXVII, č. 9–10, Olomouc 1936, s. 289–294; pokrač. v č. 11, s. 364–367 a v č. 12, s. 407–410.
- ⁶⁴ Opera superrogatoria v písemnictví východní církve. In: *Časopis katolického duchovenstva* 1930, 9–10.
- ⁶⁵ S. G. Vilinskij: Národní prvky v tvorbě I. S. Turgeněva. Sborník družiny literární a umělecké k padesátým narozeninám p. Emanuela Masáka, v Olomouci MC-MXXXIII, s. 119–127.
- ⁶⁶ S. G. Vilinskij: V Bolgarii v 1920–1923 gg. (Iz emigrantskich pereživaniij). Jubilejní sborník Svazu ruských studentů v Brně, 1932.
- ⁶⁷ Sergij Vilinskij: Petko Jur. Todorov (Život a dílo). Brno 1933. Spisy filosofické fakulty Masarykovy university, č. 36.
- ⁶⁸ S. Vilinskij: K otázce francouzsko-bulharských literárních styků. Extrait des melanges P. M. Haškovec, Brno 1936.
- ⁶⁹ S. Vilinskij: O literární činnosti M. J. Saltykova-Ščedrina. Spisy filosofické fakulty Masarykovy university v Brně, č. 23, Brno 1928.
- ⁷⁰ Viz literárněhistorické dílo A. A. Vrzala: *Historie literatury ruské XIX. století*. Dle Al. M. Skabičevského a jiných literárních historikův a kritikův upravil A. G. Stín. Šašek a Frgal, *Velké Meziříčí 1891–1897*, 952 s. Alexandr Sergejevič Puškin. Jeho život a literární činnost. Otištěno z „*Hlídky*“ r. 1899. Nábožensko-mravní otázky v krásném písemnictví ruském. Otisk z „*Hlídky*“, r. 1912. Přehledné dějiny nové literatury ruské. Brno 1926.
- ⁷¹ Neznámý dopis D. N. Mamina-Sibirjaka. SPFFBU, D 11, s. 1964, s. 161. Neizvestnaja avtobiografija A. I. Ertelja. SPFFBU, D 12, 1965, s. 215–221. Pis'ma S. Guseva-Orenburgskogo k češskomu perevodčiku. SPFFBU, D 13, 1966, s. 139–144. Pis'ma B. K. Zajceva v Čechiju, SPFFBU, D 15, 1968, s. 203–205. Poterjannyje pis'ma russkich pisatelej. SPFFBU, D 17–18, 1971, s. 247–248. Interesnoje sobranije avtografij russkich pisatelej. *Čs. rusistika* 1964, s. 167–172.
- ⁷² Naše stati: Alois Augustin Vrzal: A Catholic Vision of Slavonic Literatures. *Slovak Review* 1992, č. 1, s. 166–171. Alois Augustin Vrzal a jeho duchovní dědictví. *Universitas (Brno)* 1992, č. 6, s. 27–30. Alois Augustin Vrzal podruhé. *Lidová demokracie* 10. 12. 1991, s. 5. Ruský dopis na Moravu. *Lidové noviny* — příloha *Moravské listy*, 9. 3. 1993, IV. Alois Augustin Vrzal: Koncepce a dokumenty. SPFFBU, D 40,

1993, s. 53–62. Brožura *Srdce literatury: Alois Augustin Vrzal, 1864–1930* (Brno 1993) se týká Vrzalova života, korespondence, pozůstalosti, knihovny, jeho překladání a literárněhistorických spisů.

⁷³ V. Vilinský: *Dílo P. Augustina Vrzala*. Archa, roč. XVII, Olomouc 1929, sv. 3, s. 229–238.

⁷⁴ J. Heidenreich (Dolanský): *Ruská literatura v pokřiveném zrcadle*. Lidové noviny, 11. srpna 1927.

⁷⁵ R. Wellek: *The Literary Theory and Aesthetics of the Prague School*. Ann Arbor 1969, s. 28.

⁷⁶ Bachtinova kniha byla pak po přepracování znovu vydána r. 1963 pod názvem *Problemy poetiki Dostojevskogo* (čes. *Dostojevskij umělec. K poetice prózy*. Čs. spisovatel, Praha 1971, přel. Jiří Honzík).

⁷⁷ V. Svatoň — D. Hodrová: *Literatura a problém tvůrčího subjektu*, in: M. Bachtin: *Román jako dialog*. Odeon, Praha 1980, s. 450. Další Bachtinovy spisy: *Tvorčestvo Fransua Rable*. Moskva 1965, čes. *François Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*, Praha 1975. *Voprosy literatury i estetiki* (Moskva 1975); *Estetika slovesnogo tvorčestva* (Moskva 1979).

⁷⁸ Viz A. A. Potěbnja: *Estetika a poetika*. Moskva 1976.

⁷⁹ *Beseda s Julijej Kristevoj*. Dialog. Karnaval. Chronotop 1995, č. 2, s. 5–6.

⁸⁰ Viz např. studie v čas. Dialog. Karnaval. Chronotop 1995, č. 2: V. V. Babič: *K istorii „simvoličeskogo dviženija“: Andrej Belyj i M. Bachtin*, s. 18–31; K. Brandist: *Političeskoje značenie bor'by s idejami Sossjura v rabotach školy Bachtina*, s. 32–43; N. A. Pan'kov: *Mifologema Vološinova (neskol'ko zamečanij kak by na poljach archivnych materialov)*, s. 66–69; v č. 3/1995: A. Šatskich: *Sobytyje vstreči: Bachtin i Malevič*, s. 16–33.

⁸¹ Viz např. Walter L. Reed: *Dialogues of the Word: The Bible as Literature According to Bakhtin*. Oxford University Press 1993. Michael F. Bernard-Donals: *Mikhail Bakhtin. Between Phenomenology and Marxism*. Cambridge University Press 1994.

⁸² T. V. Ščitcova: *K ontologii čelovečeskogo bytija (Kirkegor i Bachtin)*. Dialog. Karnaval. Chronotop. 1995, č. 3, s. 34–42.

⁸³ Viz naši recenzi *Epochální dílo Reného Wellka* (*Opera Slavica* 1993, č. 2, s. 61–63). Osmý svazek: R. Wellek: *A History of Criticism. French, Italian, and Spanish Criticism 1900–1950*. Yale University Press, New Haven and London 1992.

Poznámky k 2. kapitole

¹ Jednalo se o referát vyhlášený na IV. mezinárodním kongresu srovnávacích literatur v Bordeaux (1970); přetištěno v knize R.W.: *The Attack on Literature and Other Essays*, Chapel Hill 1982. Wellkovu současnou metodologickou pozici v konfrontaci s jinými proudy podrobně charakterizuje Tereza Walasová v monografii *Czy jest*

możliwa inna historia literatury? Kraków 1993, s. 15–19 (tam i četná bibliografie k problematice současné krize literárních dějin).

² Srv. monografii Martina Bucco: René Wellek, Boston 1981; dále studie Sarah Lawallové: René Wellek and Modern Literary Criticism, *Comparative Literature*, Vol. 40, 1988, No. 1, s. 3–24 (Winter); Lothar Fietz: René Welleks Literaturtheorie und der Prager Strukturalismus. In: *Englische und amerikanische Literaturtheorie*, ed. R. Ahrens and E. Wolff, 2 sv., Heidelberg 1979; Těsnější svazky s českým literárním myšlením naznačuje studie R. G. Winaera — J. P. Kasika: René Wellek's Contribution to American Literary Scholarship, *Forum* 2, 1977, s. 21–31.

Z početné sekundární literatury o R. W. pro nedostatek místa uvádíme pouze nejzákladnější stati: H. E. Holthusen: System und Geschichte der kritischen Intelligenz: René Welleks Beiträge zur Literaturwissenschaft, in: *Kritisches Verstehen*, München 1961, s. 197–215; Lowry Nelson: René Wellek, in: *Encyclopedia of World Literature in the Twentieth Century*, 4, ed. W. B. Fleischmann, New York 1975, s. 391–393; Remo Ceserani: Ritratti critici di contemporanei, *Belgafor* 24, 1969, s. 547–578; K. D. Uitti: The Study of Language and Literature, in: *Linguistics and Literary Theory*, New York 1969, s. 169–193; S. E. Molin: Criticism in Vacuo, *University of Kansas City Review* 24, 1957, s. 156–160; W. G. Creed: René Wellek and Karl Popper on the Mode of Existence of Ideas in Literature and Science, *Journal of the History of Ideas in Literature and Science*, 44, 1983, s. 639–656. Peter Davidhazi: René Wellek and the Originality of American Criticism, *New Hungarian Quarterly* 21, 1980, s. 120–126; Gerald Gillespie: René Wellek Celebrates His Eighth Decade, *Revue de Littérature Comparée* 57, 1983, s. 523–529; Sarah Lawall: René Wellek: Phenomenological Literary Historian, in: *Literary Theory and Criticism*, ed. Joseph Strelka, Part I, Bern, Frankfurt, New York 1984, s. 393–416; Steven Lynn: René Wellek, in: *Modern American Critics 1920–1955*, ed. S. J. Gregory, Detroit 1988, s. 290–303; Ladislav Matejka: Literary History in a Semiotic Framework: Prague School Contribution, in: *The Structure of the Literary Process: Studies Dedicated to the Memory of Felix Vodička*, ed. Peter Steiner, Miroslav Červenka and Ronald Vroon, Amsterdam 1982, s. 341–370. Wellkovým životním výročí byly věnovány následující sborníky: *The Disciplines of Criticism: Essays in Literary Theory, Interpretation, and History. Essays in Honor of René Wellek on His 65th Birthday*, ed. Peter Demetz, Thomas Greene and Lowry Nelson, New Haven 1968. *Literary Theory and Criticism, Festschrift Presented to René Wellek in Honor of His Eightieth Birthday. Part I: Theory. Part II: Criticism*, ed. Joseph Strelka, Bern, Frankfurt, New York 1984.

³ Slavomír Wolman: *Česká škola literární komparistiky*, Praha 1989, s. 11–12.

⁴ Srv. naši recenzi Wellkovy práce *A History of Modern Criticism 1750–1950*, I–VIII, New Haven and London 1955–1992 ve *Slavii* 63, 1994, č. 2, s. 248–251.

⁵ Základní faktografické údaje vztahující se k Wellkově biografii čerpáme z úředních personálií badatele uložených v Archivu Univerzity Karlovy (fond R. W., bez sign.).

⁶ Srv. podrobněji v studii Oldřicha Lešky: Vilém Mathesius (1882–1945), *Slovo a slovesnost* 56, 1995, č. 2, s. 83–84. Srv. stať René Wellka: Vilém Mathesius (1882–1945). Founder of the Prague Linguistic Circle, in: *Sound, Sign and Meaning: Quinquagenary of the Prague Linguistic Circle*, ed. L. Matejka, Ann Arbor 1976, s. 6–14.

⁷ Vojtěch Jiráť: O. Fischer jako literární historik, in: sb. Otokar Fischer. Kniha o jeho díle, Praha 1933, s. 6–7.

⁸ Srv. Vojtěch Jiráť: Otokar Fischer, Časopis pro moderní filologii 24, 1938, č. 4, s. 345–356.

Jarmila Mourková: K problematice osobnosti Otokara Fischera v letech 1908–1918, Česká literatura 31, 1983, č. 3, s. 193–210.

Milan Tvrđík: Fischerova monografie o Kleistovi a Heinovi v ohlasech české soudobé kritiky, Česká literatura 31, 1983, č. 3, s. 211–217.

Karel Polák: Fischer překladatel, in: sb. Otokar Fischer. Kniha o jeho díle, Praha 1933, s. 51–86.

Ladislav Nezdařil: Umělecký překlad v theorii a praxi Otokara Fischera, Časopis pro moderní filologii 35, 1953, č. 3, s. 147–156.

Vítězslav Tichý: Otokar Fischer—germanista, in: sb. Památce Otokara Fischera, Praha 1948, s. 83–85.

Josef Čermák: Otokar Fischer, in: sb. Etapy českého uměleckého překladu, Praha 1984, s. 1–21.

Hanuš Karlach: Otokar Fischer jako překladatel Heina, in: Etapy českého uměleckého překladu, Praha 1984, s. 21–29.

⁹ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 15. 6. 1923 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).

¹⁰ O Wellkově praktickém i teoretickém pojetí překladu srv. studii M. Zelenky a P. Dvořáčka: René Wellek und Otokar Fischers „Schule der modernen Übersetzung“. Ein Beitrag zur Theorie der tschechischen Translatologie, Germanoslavica II, (VII), 1995, č. 2, s. 153–179.

¹¹ Wellkova literární pozůstalost spjatá s meziválečným působením v Československu je uložena na několika místech. Především se jedná o část osobního fondu v rozsahu 1 kartónu z let 1927–1941 (fond R.W.) uloženého v LA PNP v Praze. Dále rozsahem nevelký soubor Wellkovy pozůstalosti je součástí fondu Otokar Fischer (č. sign. 19 D 30), který zahrnuje: 1. Wellkovy tištěné, resp. rukopisné překlady Fischerových básní z češtiny do němčiny, 2. koncepty Wellkových dopisů adresovaných M. Weingartovi, 3. Korespondenci R.W. s O.F. z let 1923–1935 (celkem 20 bibliografických jednotek, k nimž je nutné připojit Wellkův kondolenční dopis z roku 1938). Pozůstalost R.W. je rovněž uložena v Archívu Univerzity Karlovy (bez sign., fond R.W.), obsahuje personálie badatele z let 1931–1939 spjatá s jeho působením na Univerzitě Karlově v Praze. Korespondence R.W. s Pražským lingvistickým kroužkem se nachází v Ústředním archívu AV ČR v Praze (fond Pražský lingvistický kroužek; dvě bibliografické jednotky jsou uloženy samostatně).

¹² R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 15. 6. 1923 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).

- ¹³ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 2. 7. 1923 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).
- ¹⁴ René Wellek: Fischer, Otokar, Heine. 1. díl Život; 2. díl Dílo, Praha 1923–1924, Euphorion 25, 1924, s. 687–692.
- ¹⁵ René Wellek: Novější literatura o Byronovi, Časopis pro moderní filologii 11, č. 3–4, s. 240–248.
- ¹⁶ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 1. 9. 1924 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).
- ¹⁷ René Wellek: Novější literatura o Byronovi, Časopis pro moderní filologii 11, 1925, č. 3–4, s. 248.
- ¹⁸ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 14. 9. 1924 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).
- ¹⁹ René Wellek: Novější literatura o Byronovi, Časopis pro moderní filologii 11, 1925, č. 3–4, s. 245.
- ²⁰ René Wellek: Osobnost Shelleyova v novější literatuře, Časopis pro moderní filologii 12, 1926, č. 3–4, s. 255–261.
- ²¹ Ibidem, s. 259.
- ²² René Wellek: Otokar Fischer jako literární historik, Dnešek 1, 1930, č. 1, s. 9.
- ²³ Ibidem, s. 10.
- ²⁴ René Wellek: Cambridžská skupina literárních teoretiků, Slovo a slovesnost 3, 1937, č. 2, s. 108–121.
- O vztahu pražského strukturalismu k neslovanské literární vědě (včetně Cambridžské skupiny) pojednává Jiří Le v ý: Československý strukturalismus a zahraniční kontext, in: Struktura a smysl literárního díla, Praha 1966, s. 58–69. Týž: K metodologické situaci a pracovním výsledkům západní literární vědy, in: Západní literární věda a estetika, red. J. L., Praha 1966, s. 9–47.
- ²⁵ René Wellek: Profesor E. Rádl o literatuře, Listy pro umění a kritiku 1, 1933, č. 8, s. 251–256. Týž: Rádlovy Dějiny filozofie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 6, s. 121–128, č. 7, s. 158–162.
- ²⁶ Emanuel Rádl: O čtení děl básnických, Praha 1935, s. 14 (původně vyšlo pod názvem Poznámky o čtení básnických spisů, Křesťanská revue 6, 1932–1933, č. 5, s. 132–140; č. 6, s. 173–180; č. 7, s. 210–216; č. 8, s. 235–240).
- ²⁷ Otokar Fischer: Z literární vědy, Lidové noviny 40, 1932, č. 397, s. 9, 7. 8. Fischer má na mysli knižní studii F. X. Šaldy: O tzv. nesmrtelnosti díla básnického, Praha 1928 (původně přednáška proslovená 21. 3. 1928 v cyklu přednášek, pořádaném Lidovýchovným ústavem Masarykovým). O vztahu R. Wellka a H. Cysarze srv. následující kapitola Na okraj neoidealismu v českém literárním myšlení.
- ²⁸ V LA PNP v Praze je uložena korespondence L. L. Schückinga s R. Wellkem z let 1932–1937 (fond R.W.; celkem 4 bibliografické jednotky).

- ²⁹ L. L. Schücking v dopise R. Wellkovi z 25. 6. 1937 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.; překlad z němčiny M.Z.).
- ³⁰ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 22. 4. 1926 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F.; č. sign. 19 D 30).
- ³¹ O. Fischer v dopise R. Wellkovi z 2. 5. 1926 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.).
- ³² Cit. podle studie Josefa Čermáka: Otokar Fischer, in: sb. Etapy českého uměleckého překladu, Praha 1984, s. 3.
- ³³ René Wellek: Německé vlivy na nás, *Kritika* 2, 1925, č. 4, s. 157–159.
René Wellek: F. V. Krejčího „České vzdělání“, *Kritika* 2, 1925, č. 4, s. 159–160.
- ³⁴ René Wellek: F. V. Krejčího „České vzdělání“, *Kritika* 2, 1925, č. 4, s. 159.
- ³⁵ Arne Novák: Hranice kulturních vztahů našeho života k německví, *Přehled* 4, 1905–1906, č. 3, s. 53, 14. 10. 1905.
- ³⁶ René Wellek: Germans and Czechs in Bohemia, *German Life and Letters* 2, 1937, č. 1, s. 14–24.
- ³⁷ René Wellek: Dojmy z amerických univerzit, *Dnešek* 1, 1930, č. 3, s. 78–82; č. 4, s. 102–106.
- ³⁸ *Ibidem*, s. 106.
- ³⁹ Vilém Mathesius: Kulturní aktivismus. Anglické paralely k českému životu, Praha 1925, s. 17.
- ⁴⁰ F. X. Šalda: Orientace staré a nové, *Kritika* 2, 1924, č. 1, s. 5–9; č. 2, s. 51–54 (přetištěno in: F.X.Š.: *Kritické projevy* 13, Praha 1936, s. 18–28).
- ⁴¹ Václav Černý: *Paměti* I, 1921–1938, Brno 1994, s. 73.
- ⁴² V. Černý v této souvislosti konstatuje, že „... kladně přejímáme a organicky vstřebáváme pouze vlivy, po nichž v nás něco již volá a které nás činí víc sebou samými“ (proloženě V.Č.), *ibidem*.
- ⁴³ Karel Čapek: O cizí vlivy, *Lidové noviny* 32, 1924, č. 567, s. 7, 12. 11. (přetištěno K.Č.: *O umění a kultuře* II, *Spisy* XVIII, Praha 1985, s. 544–547).
- ⁴⁴ René Wellek: Carlyle and Romanticism, in: *Xenia Pragensia* Ernesto Kraus et Josepho Janko, Praha 1929, s. 375–403 (anglický souhrn české disertace).
- ⁴⁵ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 22. 4. 1926 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).
- ⁴⁶ *Ibidem*.
- ⁴⁷ Přes často uváděné analogie s programem A. O. Lovejoye usilujícím o kulturologickou a filozofickou dimenzi literární vědy, nutno zdůraznit, že Wellkův „terminologický historismus“, který se stal základem jeho vědecké metody, měl kořeny

v meziválečném období; navíc práce A. O. Lovejoye *The Historiography of Ideas* vyšla až roku 1938. Srv. stať Aleše Hamana: René Wellek, *Dialog. Revue pro otázky uměleckého překladu*, 1968, č. 2, s. 48.

⁴⁸ René Wellek: Erich Partridge: *Eighteenth Century English Romantic Poetry* (Paris, 1924). Logan Pearsall Smith: *Four Words: Romanticism, Originality, Creative Genius* (Oxford, 1924), *Časopis pro moderní filologii* 12, 1926, č. 2, s. 166–168.

René Wellek: Bernhard Fehr: *Die englische Literatur des 19. und 20. Jahrhunderts mit einer Einführung in die englische Frühromantik* (Berlin, 1924–1925), *Časopis pro moderní filologii* 12, 1926, č. 1, s. 178–181. Dále odkazujeme na běžně dostupné (v českém kontextu) Wellkovy bibliografie: *Bibliography*, in: R.W.: *Essays on Czech Literature*, The Hague 1963, s. 11–16. *Bibliografia prac autora (1924–1969)*, in: R.W.: *Pojęcia i problemy nauki o literaturze*, red. H. Markiewicz, Warszawa 1979, s. 582–593.

⁴⁹ René Wellek: *Concepts of Criticism*, New Haven 1964, s. 93.

⁵⁰ René Wellek: Erich Partridge: *Eighteenth Century English Romantic Poetry* (Paris, 1924). Logan Pearsall Smith: *Four Words: Romanticism, Originality, Creative Genius* (Oxford, 1924), *Časopis pro moderní filologii* 12, 1926, č. 2, s. 168.

⁵¹ René Wellek: Hoxie Neale Fairchild: *The Romantic Quest*, Columbia 1931., Mario Praz: *La Carne, la Marte e il Diavolo nella Letteratura romantica*, Milano 1930, *Časopis pro moderní filologii* 21, 1935, č. 1, s. 82.

⁵² René Wellek: Václav Černý o titanismu, *Listy pro umění a kritiku* 3, 1935, č. 14, s. 430–433.

⁵³ Wellkovy studie polemizující s koncepcí A. O. Lovejoye přetiskuje antologie *Pojęcia i problemy nauki o literaturze*. Red. H. Markiewicz, Warszawa 1979 (jedná se o stati *Pojęcie romantyzmu w historii literatury*, s. 215–274); *Pojęcie romantyzmu po latach*, s. 275–293; *Romantyzm niemiecki i angielski. Porównanie*, s. 294–316). Wellek reagoval zejména na články A. O. Lovejoye *On the Discrimination of Romanticism*, in: A.O.L.: *Essays in the History of Ideas*, Baltimore 1948 (původně časopisecky 1924) a *The Meaning of Romanticism for the Historian of Ideas*, in: *Journal of The History of Ideas* 2, 1941). O Wellkově chápání žánru srv. studii Nory Krausové *K teorii literárních druhů*, in: *Litteraria. Štúdie o lyrike, literárnych vzťahoch a druhoch III*. Bratislava 1960, s. 341–344.

⁵⁴ Srv. studii Zdeňka Mathausera: *Husserlova fenomenologie a ruská literární teorie 20. století*, *Slavia* 62, 1993, č. 3–4, s. 375.

⁵⁵ Srv. rozhovor s prof. René Wellkem: *Do Prahy jsem se vrátit nemohl ...* *Tvar* 4, 1993, č. 26, s. 1 a 4, 1. 7. (rozmlouvali Lucie Betáková a Miloš Zelenka).

⁵⁶ Elmar Holenstein: *Jakobson and Husserl*, London 1975; týž: *Roman Jakobson Approach to Language: Phenomenological Structuralism*, Bloomington 1976; týž: *Prague Structuralism as Branch of the Phenomenological Movement*, in: *Language, Literature and Meaning I: Problems in Literary Theory*, ed. J. Odmark, Amsterdam 1979.

⁵⁷ Srv. stať Davida Hermána: *Význam knihy Das literarische Kunstwerk Romana Ingardena pro českou literární teorii*, *Česká literatura* 43, 1995, č. 6, s. 618–625.

- ⁵⁸ Frank Wollman: K metodologii srovnávací slovesnosti slovanské, Brno 1936; týž Ergocentrická literární teorie polská, Slovo a slovesnost 2, 1936, č. 3, s. 182–188.
- ⁵⁹ René Wellek: Mezinárodní kongres filozofický, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 11, s. 256–266; týž: Mezinárodní kongres filozofický, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 1, s. 64–65.
- ⁶⁰ René Wellek: Mezinárodní kongres filozofický, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 1, s. 64.
- ⁶¹ Actes du Huitième congrès international de philosophie à Prague 2–7 septembre 1934. Red. E. Rádl a Z. Smetáček, Praha 1936 (Jan Mukařovský: L' art comme fait sémiologique, s. 1065–1072; Roman Ingarden: Der logische Versuche einer Neugestaltung der Philosophie. Eine kritische Bemerkung, s. 203–208).
- ⁶² Otto Neurath: Einheitswissenschaft, in Actes du Huitième congrès international de philosophie à Prague 2–7 septembre 1934. Red. E. Rádl a Z. Smetáček, Praha 1936, s. 139–141; Ingardenova stručná odpověď v diskusi přetištěna na s. 158. O obecném rozšíření Husserlovy fenomenologie (E.H. se osobně kongresu neúčastnil, ale zaslal dopis přetištěný na s. XLI–XLV) svědčí málo známá skutečnost, že v souvislosti s kongresem se v Praze 1934 ustanovil fenomenologicky orientovaný Cercle philosophique de Prague (J. B. Kozák, E. Utitz aj.).
- René Wellek s J. B. Kozákem mj. konzultoval práci Kant in England 1793–1838, Princeton 1931.
- ⁶³ René Wellek: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 443.
- ⁶⁴ René Wellek: The Theory of Literary History, Travaux du Cercle Linguistique de Prague 6, Praha 1936, s. 180.
- ⁶⁵ Srv. pozn. ⁴⁸
- ⁶⁶ René Wellek: Šklovského „Theorie prózy“, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 5, s. 114–115.
- ⁶⁷ René Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, in: Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J. Mukařovský, Praha 1938, s. 374–406.
- ⁶⁸ René Wellek: Václav Tille jako literární teoretik. Listy pro umění a kritiku 5, 1937, č. 5, s. 324–328.
- ⁶⁹ Např. Konrad Bittner: Deutsche und Tschechen, Brno 1936; týž: Methodologisches zur vergleichenden germanisch-slavischen Literaturwissenschaft (Germanoslavica 3, 1935). Bittner již na 2. sjezdu slovanských filologů ve Varšavě podcenil specifčnost slovanských literatur jako svébytného a historicky oprávněného celku. Z podnětu F. Wollmana a R. Jakobsona Pražský lingvistický kroužek uspořádal vefejnou diskusi, v níž na Bittnerovy konkluze kriticky reagovali J. Mukařovský, B. Havránek, R. Wellek, P. Eisner, F. Trávníček aj. Po roce 1939 se Bittner jako propagátor nacistické ideologie stal jedním z kulturních poradců říšského protektora v Praze; ve své funkci se mj. zasloužil o zrušení Slovanského ústavu v Praze roku 1940.

Srv. Frank Wollman: K metodologii srovnávací slovesnosti slovanské, Brno 1936; týž: Literárněvědné metody v Bittnerově knize „Deutsche und Tschechen“, Slovo a slovesnost 2, 1936, č. 2, s. 201–221. Roman Jakobson: Usměrněné názory na staročeskou kulturu, Slovo a slovesnost 2, 1936, č. 2, s. 207–221.

⁷⁰ René Wellek: Konrad Bittner, Deutsche und Tschechen, Slavonic Review 16, 1937, s. 481–484.

⁷¹ Citováno podle Karla Krejčího: Nové slovanské práce o metodice literární vědy, Sborník Matice slovenskej 15, 1937, s. 511.

⁷² Otokar Fischer: Světová literatura, Národní listy 54, 1914, č. 33, s. 1, 4. 2.

⁷³ René Wellek: Václav Tille jako literární teoretik, Listy pro umění a kritiku 5, 1937, č. 5, s. 326.

⁷⁴ Ibidem.

⁷⁵ Srv. René Wellek: The Crisis of Comparative Literature, in: Proceedings of the Second International Congress of Comparative Literature, red. W. P. Friedrich, 1., Chapel Hill 1959, s. 149–159.

⁷⁶ René Wellek: Název, podstata a dejiny porovnávací literatury, Slavica Slovaca 3, 1968, č. 2, s. 121–141.

⁷⁷ Studii Benedetto Croceho přetiskuje sb. Problemi di estetica, Bari 1954, s. 71–76.

⁷⁸ Srv. dopis Benedetto Croceho Otokaru Fischerovi z 2. 10. 1910 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F., č. sign. 19 D 30).

⁷⁹ Croceho úvodní slovo přetiskl mj. Deutsche Vierteljahrschrift für Literaturwissenschaft 10, 1932. Fischer jej podrobně anotoval v monografické studii Nové směry v literární vědě, Časopis pro moderní filologii 20, 1934, s. 40–53, 139–152, 283–293. V ucelené podobě vyšlo v knižním souboru studii autora Slovo o kritice, Praha 1947, s. 157–223.

⁸⁰ René Wellek — Austin Warren: Teoria literatury, 3. vyd., Warszawa 1976 (zejména kapitola Styl i stylistika, s. 227–243).

⁸¹ René Wellek: Benedetto Croce: Literary Critic and Historian, Comparative Literature 5, 1953, s. 75–82 (přetištěno v monografické studii R.W.: Four Critics: Croce, Valéry, Lukács, Ingarden, New Haven 1981 (s. 3–18). Týž Benedetto Croce, in: R.W.: A History of Modern Criticism 1750–1950, Volume 8: French, Italian, and Spanish Criticism 1900–1950, New Haven and London 1992, s. 187–223.

⁸² Ibidem.

⁸³ René Wellek: F. V. Krejčího „České vzdělání“, Kritika 2, 1925, č. 4, s. 159–160.

⁸⁴ Srv. Zprávu komise o habilitaci Dra René Wellka z dějin anglické literatury vypracovanou B. Trnkou, O. Fischerem a V. Mathesiem dne 25. 1. 1932, s. 3 (uloženo v Archívu Univerzity Karlovy, fond R.W., bez sign.).

⁸⁵ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 22. 4. 1926 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F.; č. sign. 19 D 30).

⁸⁶ R. Wellek v dopise O. Fischerovi z 9. 5. 1926 (uloženo v LA PNP v Praze, fond O.F.; č. sign. 19 D 30).

⁸⁷ René Wellek: Otokar Fischer jako literární historik, *Dnešek*, 1, 1930, č. 1, s. 9.

Poznámky k 3. kapitole

¹ Stanislav Hubík: Friedrich Nietzsche — předjezdec postmodernismu? In: sb. *Nietzsche a současnost*, Prešov 1994, s. 54–64.

² Srv. stať Jacquesa Derridy: *Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku*. In: J.D.: *Texty k dekonstrukci*, Bratislava 1993, s. 177–195. Vztah Derridy k Nietzscheho filozofii analyzuje monografie Ernsta Behlera: *Derrida–Nietzsche, Nietzsche–Derrida*, Schöning 1988.

³ Srv. ¹, s. 62.

⁴ Srv. monografii Franka Wollmana: *Slovesnost Slovanů*, Praha 1928, s. 179 a 182–183.

⁵ Např. J. V. Novák — Arne Novák: *Přehledné dějiny literatury české*, Olomouc, 1936–1939, s. 1139 a násl. Dále srv. studii Emanuela Rábla: *Masaryk a Nietzsche*. In: Sb. T. G. Masarykovi k šedesátým narozeninám, 2. vyd., Praha 1930, s. 72–89.

⁶ O této problematice jsme stručně pojednali v stati *Wellkova teorie dějin v kontextu české školy literární komparatistiky*. In: *Slavica in honorem Slavomíri Wollman septuagenarii*, Praha 1995, s. 207–216.

⁷ Poetocentrické a kulturocentrické směry v literární teorii podrobně charakterizuje Stefania Skwarczyńska v monografii *Kierunki w badaniach literackich*, Warszawa 1984 (zejména kapitola *Od Diltheya i nurtów neoidealistycznych do nazistowskiej nauki o literaturze*, s. 139–162).

⁸ Martin Bucco: *René Wellek*, Boston 1981, s. 19. Duchovní atmosféru moderny, v níž Wellek vyrůstal a která byla příznivá recepci Nietzscheho, rekonstruuje Antonín Měšťan v stati *René Wellek a dědictví české a polské moderny* (*Slavia* 65, 1996, č. 1–2).

K problematice recepcce Nietzscheho v českém prostředí srv. tyto studie: Antonín Měšťan: *Die erste Nietzsche-Rezeption bei den Polen und Tschechen*, in: sb. *Nietzsche kontrovers V*, ed. J. Königshausen a T. Neumann, Würzburg 1985, s. 34–54. Týž: *Zwei tschechische Dichter (J. S. Machar, O. Fischer) und Verhältnis zu F. Nietzsche*, in: *Ideen zu einer integralen Anthropologie*, München 1991, s. 278–284.

⁹ Otokar Fischer: *K překladu Zarathustry*, *Přehled* 12, 1913–1914, č. 18, s. 315–316, 20. 2. 1914; č. 19, s. 326–327, 27. 2. 1914.

¹⁰ Dopis Arna Nováka Otokaru Fischerovi z 25. 5. 1916. Citováno podle studie Jarmily Mourkové: K problematice osobnosti Otokara Fischera v letech 1908–1918. In: J. M.: Občané a buřiči, Praha 1988, s. 114.

¹¹ Dopis Otokara Fischera Arne Novákovi z 21. 5. 1916. Citováno podle studie Jarmily Mourkové: K problematice osobnosti Otokara Fischera v letech 1908–1918. In: J. M.: Občané a buřiči, Praha 1988, s. 115. Fischer zde naráží na tendenční monografii publicisty a diplomata Lva Borského Bedřich Nietzsche (Praha 1912).

¹² Otokar Fischer: Nietzsche a my, Tribuna 5, 1923, č. 139, s. 1, 17. 6.

¹³ Ibidem.

¹⁴ René Wellek: The Theory of Literary History, Travaux du Cercle Linguistique de Prague 6, Praha 1936, s. 173–191.

¹⁵ René Wellek: Novější literatura o Byronovi, Časopis pro moderní filologii 11, 1925, č. 3–4, s. 240–248. Týž, Osobnost Shellyova v novější literatuře, Časopis pro moderní filologii 12, 1926, č. 3–4, s. 255–261.

¹⁶ Zásadní práce A. O. Lovejoye: The Historiography of Ideas vyšla až roku 1938.

¹⁷ Srv. ¹⁴ s. 180 a násl.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Srv. studii Vladimíra Svatoně: K pojmoslovné iniciativě ruské „formální školy“, Česká literatura 43, 1995, č. 3, s. 227–236.

²⁰ Jana Sošková: Estetické inšpirácie v diele F. Nietzscheho, in: sb. Nietzsche a súčasnosť, Prešov 1994, s. 90.

²¹ J. V. Novák — Arne Novák: Přehledné dějiny literatury české, 4. vyd., Olomouc 1936–1939, s. 1139.

²² Srv. dopis Hanse Vaihingera – René Wellkovi z 4. 7. 1931, uloženo v Literárním archívu PNP na Strahově (fond R.W.).

²³ Oleg Sus: Geneze sémantiky hudby a básnictví v moderní české estetice (Dvě studie o Otokaru Zichovi), Brno 1992, s. 9–12 (původně v studii K předpokladům vzniku české strukturalistické sémantiky a sémiologie: Linie „duchovědná“, Estetika 1, 1964, č. 2).

²⁴ René Wellek: The Literary Theory and Aesthetics of the Prague School, Ann Arbor 1969, s. 3 a násl.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Srv. studii Josefa Vieghe: Antipsychologismus v Mukařovského literárně-vědném strukturalismu, Česká literatura 22, 1984, č. 2, s. 97–107. Dále od téhož Strukturalismus a psychologie umění (Zprávy Psychologické laboratoře ČSAV v Brně, 1981, č. 9).

²⁷ Podobný příklad uvádí Milan Jankovič v komentáři k nálezu studie Mukařovského O motorickém dění v poezii. Jankovič uvádí, že tato stať vycházející z dobových konceptů psychologie byla napsána dříve (1925–1926), než se Mukařovský blíže seznámil s ruským formalismem. Srv. stať M.J.: Nesamozřejmost smyslu, Praha 1991, s. 11–22.

²⁸ Srv. ²³, s. 13.

²⁹ Srv. recenzi Jana Mukařovského: Otokar Zich: Estetika dramatického umění, Časopis pro moderní filologii 19, 1932–1933, č. 3–4, s. 318–326, červen 1933. Dále nekrolog Otokar Zich; Univerzita Karlova v Praze v roce 1933–34, Praha 1934 (I); Rukopis 1934 (II). Přetištěno v monografii J.M.: Studie z poetiky, Praha 1982, s. 284–289.

³⁰ René Wellek: Osobnost Shelleyova v novější literatuře, Časopis pro moderní filologii 12, 1926, č. 3–4, s. 260.

³¹ René Wellek: Otokar Fischer jako literární historik, Dnešek 1, 1930, č. 1, s. 9.

³² René Wellek: Šklovského „Theorie prózy“, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 5, s. 111–115.

³³ Srv. ³⁰, s. 261.

³⁴ René Wellek: Rub literární vědy, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 2, s. 128–130.

³⁵ J. V. Sedláček: O díle básnickém, Praha 1935, s. 117.

³⁶ Ibidem.

³⁷ René Wellek v dopise Otokaru Fischerovi 9. 5. 1926, uloženo v Literárním archívu PNP na Strahově (fond O. Fischer).

³⁸ Srv. ³⁶ s. 130.

³⁹ Srv. ¹⁴, s. 182.

⁴⁰ J. V. Sedláček: Literární historie a literární věda, Nový Bydžov 1929, s. 16.

⁴¹ Roman Jakobson: Kus literární pavědy, Plán 1, 1929–1930, č. 10–11, s. 593–597, únor 1930.

⁴² Srv. Jan Mukařovský: Cestami poetiky a estetiky, Praha 1971 (zejména studie Umělcova osobnost v zrcadle díla, s. 145–155; původně Akord 4, 1931, s. 253–263).

J. V. Novák — Arne Novák: Přehledné dějiny literatury české, 4. vyd., Olomouc 1936–1939, s. 1621.

⁴³ Otokar Fischer: Nové směry v literární vědě. I. sjezd slovanských filologů v Praze 1929. Sekce I. These k diskusi, č. 9 (uloženo v Ústředním archívu AV ČR v Praze, pozůstalost Pražského lingvistického kroužku — 3. kartón). Později rozšířeno v stejnojmennou monografickou studii (Časopis pro moderní filologii 20, 1934, s. 43–53, 139–152, 283–293). V knižní podobě přetištěno v knize O.F.: Slovo o kritice, Praha 1947, s. 157–223.

⁴⁴ Dopis René Wellka výboru Pražského lingvistického kroužku (jednateli B. Trnkovi) z 21. 9. 1934 (uloženo v Ústředním archívu AV ČR, pozůstalost Pražského lingvistického kroužku — 4. kartón, korespondence a materiály M–Z, 1929–1946).

⁴⁵ Vojtěch Jiráť: Otokar Fischer, Časopis pro moderní filologii 24, 1938, č. 4, s. 345–356 (nekrolog).

⁴⁶ Srv. studii Otokara Fischera: Na rozhraní. In: O.F.: Duše a slovo, Praha 1929, s. 213 (původně předneseno s názvem O účasti umělecké tvořivosti v literárně historickém bádání 7. 10. 1913 na 1. kongresu pro estetiku a všeobecnou vědu a umění v Berlíně; cel text přetištěn v Lumíru 42, 1914, č. 5 a 6 a v Zeitschrift für Aesthetik 9, 1914, s. 96–108).

⁴⁷ Ibidem, s. 214–215.

⁴⁸ Ibidem, s. 297.

⁴⁹ René Wellk: Otokar Fischer jako literární historik, Dnešek 1, 1930, č. 1, s. 11.

⁵⁰ René Wellk: Osobnost Shelleyova v novější literatuře, Časopis pro moderní filologii 12, 1926, č. 3–4, s. 257 a 259.

⁵¹ René Wellk: Odpověď na posudek Fr. Chudoby o článku Novější literatura o Byronovi, Časopis pro moderní filologii 12, 1926, č. 3, s. 316. Jednalo se o reakci na článek F.Ch.: Novější literatura o Byronovi — posudek, Naše věda 12, 1925, č. 3–5, s. 85–86.

⁵² René Wellk: Dílo Oscara Wildea, Listy pro umění a kritiku 3, 1935, č. 11–12, s. 371.

⁵³ Např. Martin Bucco v monografii René Wellk (Boston, 1981) vede příliš ostrou césuru mezi psychologickou poetikou Diltheye a údajně formalistickým Wellkovým pojetím, když poněkud zjednodušeně tvrdí, že „podle Wellka je umění zakotveno v tradici, technice a řemesle; podle Diltheye je umění výrazem zážitku, symbolizací vnitřního stavu“ (s. 146).

⁵⁴ Analogický příklad sváru technologického a intuitivního přístupu k literatuře ukazuje Ivo Pospíšil v recepci díla literárního „outsidera“ A. A. Vrzala (I.P.: Srdce literatury: Alois Augustin Vrzal, 1864–1930, Brno 1993).

Poznámky k 4. kapitole

¹ Statistická data o Wellkově činnosti v Pražském lingvistickém kroužku čerpáme z vlastního studia pozůstalosti PLK (uloženo v Ústředním archívu AV ČR v Praze, fond PLK, 2. kartón, bez sign.).

² René Wellk: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 438.

³ Srv. Jan Mukařovský: Předmluva. Máchův Máj. Estetická studie, in: J.M.: Kapitoly z české poetiky, díl 3, 2. vyd., Praha 1948, s. 9–13.

⁴ Roman Jakobson — J. N. Tyňanov: Problemy izučeniya literatury i jazyka, *Novyj Lef* 2, 1928, č. 12, s. 35–37, 12. 12. Genezi teží podrobně osvětlují poznámky A. P. Čudakova, M. O. Čudakové a E. A. Toddese, in: J.N. Tyňanov: *Poetika, istorija literatury, kino*, Moskva 1977, s. 530–536 (v českém překladě v antologii J.N.T.: *Literární fakt*, Praha 1987); teze mj. rovněž přetiskuje pod názvem *Problémy zkoumání literatury a jazyka* antologie Romana Jakobsona: *Poetická funkce*, Jinočany 1995, s. 34–36.

⁵ Srv. Jan Mukařovský: V sekci literárněhistorické ... *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1, s. 69 (jednalo se o přednášku J.M. na II. mezinárodním sjezdu slavistů ve Varšavě 1934).

Jan Mukařovský: Polákova Vznešenost přírody. Pokus o rozbor a vývojové zařazení básnické struktury, in: J.M.: *Kapitoly z české poetiky*, díl 2, 2. vyd., Praha 1948, s. 91–176 (původně *Sborník filologický* 10, 1934–35, č. 1, s. 1–68).

⁶ *Ibidem*, s. 92.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Srv. ⁵

⁹ Alfred Bém: *Methodologické poznámky ke studii Jana Mukařovského: „Polákova Vznešenost přírody“*, *Časopis pro moderní filologii* 21, 1935, č. 3–4, s. 330–334.

René Wellék: „*Dějiny českého verše*“ a metody literární historie, *Listy pro umění a kritiku* 2, 1934, č. 19–20, s. 437–445. Zprávu i diskusi včetně repliky Mukařovského publikovalo *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 2, s. 190–192.

¹⁰ Jan Mukařovský: *Replika*, in: J.M.: *Studie z poetiky*, Praha 1982, s. 514 (původně *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1).

¹¹ Srv. studii F. X. Šaldy: *Příklad literárního dějepisu strukturního*, in: F.X.Š.: *Z období Zápisníku I*, Praha 1987, s. 478–482 (původně Šaldův *Zápisník* 7, 1934–35, č. 2–3, s. 59–68, listopad 1934).

¹² Miloš Weingart: *Problémy a metody literární historie*, Bratislava 1922. Weingartova recenze sborníku *Z dějin české literatury* (Praha 1920) vyšla v *Národních listech* 9. 9. 1921.

¹³ Srv. monografii Tomáše Vojtěcha: *Česká historiografie a pozitivismus*, Praha 1984.

¹⁴ F. X. Šalda: *O smyslu literárních dějin českých. Několik drobných poznámek k velikému námětu*, Šaldův *Zápisník* 8, 1936, č. 7–8, s. 203–214; č. 9–10, s. 281–314, týž: *Poznámky pod čarou k referátu J. V. Sedláka: „Šaldův sborník“*, *Kmen* 2, 1919, č. 51, s. 398–399; č. 52, s. 404.

Arne Novák: *Z české vědy literární*, *Lidové noviny* 40, 1932, č. 102, s. 9, 21. 2. Týž: *Časopis pro moderní filologii*, *Lidové noviny* 43, 1935, č. 608, s. 9, 5. 12.

F. X. Šalda: *Knihy o Otokaru Fischerovi*, Šaldův *Zápisník* 5, 1932–1933, č. 13–14, s. 438–444.

¹⁵ Miloš Weingart: Problémy a metody literární historie, Bratislava 1922, s. 47.

¹⁶ Miloš Weingart: Úvaha o zkoumání českého individuálního jazyka, zvláště básnického, a o tzv. strukturalismu, Časopis pro moderní filologii 22, č. 1, 1936, s. 79–85; č. 4, s. 365–370. Jednalo se o monografii Antonína Grunda: Karel Jaromír Erben, Praha 1935.

¹⁷ Ibidem, s. 368–369.

¹⁸ Ibidem, s. 370.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ René Wellk: Rub literární vědy, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 2, s. 128–130. Wellk na Weingartův článek Úvaha o zkoumání individuálního jazyka, zvláště básnického, a o tzv. strukturalismu (srv. pozn. 16) reagoval glosou Slůvko o kritice (Časopis pro moderní filologii 23, 1937, č. 2, s. 200), na kterou Weingart replikoval poznámkou Slůvko o kritice (Časopis pro moderní filologii 23, 1937, č. 2, s. 200–201).

²¹ Dva Wellkovy koncepty (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W., b.d.) reagují na Weingartovy dopisy z 11. 6. 1935 a 19. 6. 1935 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.), které replikovaly na Wellkovu glosu v Lidových novinách (O Grundově knize o Erbenovi, Lidové noviny 43, 1935, č. 288, s. 9, 8. 6.). Originály dopisů ve Weingartově pozůstalosti nebyly nalezeny; avšak vzhledem k Weingartově reakci lze usuzovat, že oba dopisy byly odeslány. Na korespondenci mezi Wellkem a Weingartem se budeme v následujících pasážích odvolávat.

²² Roman Jakobson: Poznámky k dílu Erbenovu: I. O mythu; II. O verši, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 2, s. 152–164; č. 3, s. 218–229 (přetištěno v antologii R.J.: Poetická funkce, Jinočany 1995, s. 500–530).

Jan Mukařovský: Protichůdci. Několik poznámek o vztahu Erbenova básnického díla k Máchovu, Slovo a slovesnost 2, 1936, č. 1, s. 33–34 (přetištěno v knize J.M.: Cestami poetiky a estetiky, Praha 1971, s. 230–220).

²³ Srv. pozn. ²⁰ a ²¹

²⁴ René Wellk: O Grundově knize o Erbenovi, Lidové noviny 43, 1935, č. 288, s. 9, 8. 6.

²⁵ Srv. pozn. ²²

²⁶ J. B. Čapek: Diskuse o nových literárněvědných metodách, Národní obrození 12, 1935, č. 131, s. 6, 5. 6. (podepsáno J.B.Č.). Čapek ve své stati zachytil podrobně průběh diskuse.

²⁷ Srv. pozn. ¹⁶ Wellk svou recenzi monografie J. V. Sedláka O díle básnickém (Praha 1935) nazval příznačně Rub literární vědy (Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 2, s. 128–130).

²⁸ Srv. korespondenci J. Janka a R. Wellka z roku 1936 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.). V dopise J. Janka R. Wellkovi z 21. 10. 1936 je přiloženo prohlášení R.W., které Janko stylisticky upravil a které bylo později publikováno v Časopise pro moderní filologii (srv. pozn. ²⁰).

²⁹ Srv. dopis V. Mathesia R. Wellkovi z 16. 7. 1936 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.). Celkem se zachovalo 22 bibliografických jednotek V. Mathesia z let 1928–1937 adresovaných R. Wellkovi.

³⁰ Ibidem. Na Weingartovu studii Úvaha o zkoumání českého individuálního jazyka, zvláště básnického, a o tzv. strukturalismu (srv. pozn. ¹⁶) replikoval Jan Mukařovský v stati: Diskuse o studiu básnického jazyka, Časopis pro moderní filologii 22, 1935–1936, č. 2, s. 203–207. Weingart reagoval glosou Vysvětlení k odpovědi prof. J. Mukařovského, Časopis pro moderní filologii 22, 1935–1936, č. 2, s. 207–208.

³¹ Srv. pozn. ²⁹

³² Ibidem.

³³ Srv. pozn. ²⁰

³⁴ René Wellek: The Literary Theory and Aesthetic of the Prague School, Ann Arbor 1969, s. 25–26.

³⁵ Ibidem, s. 26.

³⁶ Srv. Pavlína Kuldánová: Roman Jakobson a jeho vztah k Československu; diplomová práce, FF MU, Brno 1990 (zejména kapitola Roman Jakobson a Pražský lingvistický kroužek, s. 29–56).

³⁷ René Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, in: Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J. Mukařovský, Praha 1938, s. 374–406. Četné monografické portréty (O. Wilde, T. S. Eliot, D. H. Lawrence, J. Conrad ad.) zachycuje Bibliography, in: R.W.: Essay on Czech Literature, Mouton, The Hague 1963, s. 11–16. Dále Wellek sestavil příručku Co číst z literatury anglické a americké, sv. II., 1., red. H. Siebenschein, Praha 1935, do níž přispěl 18 slovníkovými hesly anglických a amerických autorů za posledních deset let. Srv. kap. René Wellek a Karlova univerzita v této práci.

³⁸ R. Jakobson v dopise V. Mathesiovi (b.d.) (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.).

³⁹ René Wellek: Mácha and Byron, Slavonic Review 15, 1937, s. 400–412.

⁴⁰ Jan Mukařovský: Genetika smyslu v Máchově poezii, in: Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J.M., Praha 1938, s. 13–110. Přetištěno v knize J.M.: Kapitoly z české poetiky, díl 3, Praha 1948, s. 239–310.

⁴¹ René Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, in: Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J. Mukařovský, Praha 1938, s. 374.

⁴² Citováno podle studie Vladimíra Svatoně: Rytmus — význam — struktura. V. M. Žirmunskij a dvojí tradice sovětské poetiky, in: V.M.Ž.: Poetika a poezie, Praha 1980, s. 547 (původně v monografii V.M.Ž.: Bajron i Puškin, Leningrad 1924).

⁴³ René Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, in: sb. Torso a tajemství Máchova díla, red. J. Mukařovský, Praha 1938, s. 401.

⁴⁴ Srv. V. M. Žirmunskij: Poetika a poezie, usp. V. Svatoň, Praha 1980 (především doslov Vladimíra Svatoňe: Rytmus — význam — struktura, s. 541–570). Dále stať Eugeniusze Czapplejewicze: Między formalizmem a neoidealizmem (wokół myślenia totalitarnego w teorii literatury), Przegląd Humanistyczny 35, 1991, č. 5–6, s. 45–60. O vztazích ruského formalismu k západním směrům pojednává A. Hansen-Löwe: Der russische Formalismus. Methodologische Rekonstruktion seiner Entwicklung aus dem Prinzip der Verfremdung, Wien 1978.

⁴⁵ René Wellek: Šklovského „Theorie prózy“, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 5, s. 111–115. Týž: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 437–445.

⁴⁶ Srv. dopis F. Borového výboru Pražského lingvistického kroužku z 2. 4. 1935 (uloženo v Ústředním archivu AV ČR v Praze, fond PLK, 2. kartón, 4. desky).

⁴⁷ Srv. korespondenci mezi Literárněhistorickou společností v Praze s Pražským lingvistickým kroužkem o přípravě a sjednocení máchovských sborníků (uloženo v Ústředním archivu AV ČR v Praze, fond PLK, 2. kartón, 3. desky — bez sign.).

⁴⁸ Citováno podle Stanov Literárněhistorické společnosti v Praze (uloženo tamtéž).

⁴⁹ Srv. dopis výboru Pražského lingvistického kroužku Literárněhistorické společnosti v Praze z 10. 4. 1935 (uloženo tamtéž).

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J. Mukařovský, Praha 1938 (Jan Mukařovský: Genetika smyslu v Máchově poezii, s. 13–110; Dmitrij Čyževskij: K Máchovu světovému názoru, s. 11–180; F. X. Šalda: O krásné próze Máchově, s. 181–200; Otokar Fischer: K Máchově dramatičnosti, s. 201–206; Roman Jakobson: K popisu Máchova verše, s. 207–278; Bohumil Havránek: Jazyk Máchův, s. 279–331; Bedřich Václavěk: Společenské vlivy v životě a díle K. H. Máchy, s. 332–373 a René Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, s. 374–406).

⁵² Arne Novák: Mácha nevyčerpatelný, Lidové noviny 47, 1939, č. 228, s. 9, 7. 5. (podepsáno A.N.).

⁵³ Karel Polák: Nová literatura máchovská IV, Naše věda 21, 1942, č. 5–6, s. 158.

⁵⁴ Karel Polák: Nová literatura máchovská IV, Naše věda 21, 1942, č. 5–6, s. 157–160. Týž: Torso a tajemství Máchova díla, Kritický měsíčník 2, 1939, č. 2, s. 77–90. Týž: Nová literatura máchovská II, Naše věda 19, 1938, č. 8–10, s. 275.

⁵⁵ J. Mukařovský v dopise R. Wellkovi z 21. 9. 1936 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W., bez sign.).

⁵⁶ Karel Polák: Torso a tajemství Máchova díla, Kritický měsíčník 2, 1939, č. 2, s. 80.

⁵⁷ René Wellek: Rub literární vědy, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 2, s. 128–130.

⁵⁸ René Wellek: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 442.

- ⁵⁹ René Wellek: Vývoj anglické literární historie, Slovo a slovesnost 4, 1938, č. 1, s. 96–105 (původně přednáška v Pražském lingvistickém kroužku dne 1. 10. 1937).
- ⁶⁰ Ibidem, s. 98.
- ⁶¹ Zdeněk Stříbrný: René Wellek, Svět literatury 37, 1993, č. 6, s. 86.
- ⁶² René Wellek: Legouis et Cazamian: Histoire de la Littérature Anglaise (1924), Časopis pro moderní filologii 13, 1927, č. 1, s. 65–72.
- ⁶³ F. X. Šalda: Patnáct let sovětského Ruska, in: F.X.Š.: Z období Zápisníku I, Praha 1987, s. 99 (původně Šaldův Zápisník 5, 1932–33, č. 3, s. 79–83).
- ⁶⁴ F. X. Šalda: O smyslu literárních dějin českých, Šaldův Zápisník 8, 1935–1936, č. 7–8, s. 203–214; č. 9–10, s. 281–314.
- ⁶⁵ Jednalo se o referát vyhlášený na IV. mezinárodním kongresu srovnávacích literatur v Bordeaux (1970); přetištěno v knize R.W.: The Attack on Literature and Other Essays, Chapel Hill 1982.
- ⁶⁶ René Wellek: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 443.
- ⁶⁷ Srv. pozn. ⁵³
- ⁶⁸ René Wellek: „Dějiny českého verše“ a metody literární historie, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 19–20, s. 445.
- ⁶⁹ René Wellek: Poezie a jazyk, Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 4, s. 231.
- ⁷⁰ René Wellek: Šklovského „Theorie prózy“, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 5, s. 114.
- ⁷¹ René Wellek: The Theory of Literary History, in: Travaux du Cercle Linguistique de Prague 6, Praha 1936, s. 173–191.
- ⁷² Jan Mukařovský: Replika, in: J.M.: Studie z poetiky, Praha 1982, s. 514–517 (původně Slovo a slovesnost 1, 1935, č. 1).
- ⁷³ Srv. pozn. ⁷², s. 174–175.
- ⁷⁴ Ibidem, s. 176.
- ⁷⁵ Ibidem, s. 178.
- ⁷⁶ Ibidem, s. 180. K pojmu perspektivismu srv. kapitulu Na okraj neoidealismu v českém literárním myšlení (René Wellek a Friedrich Nietzsche).
- ⁷⁷ Wellkova studie The Theory of Literary History (1936) přešla v upravené podobě jako poslední (19.) kapitola Theory of Literature (New York, 1949); v polském překladu pod názvem Literatura w historii literatury, s. 345–369 (Warszawa 1976).
- ⁷⁸ Srv. naši recenzi této práci ve Slavii 63, 1994, č. 3, s. 248–251.
- ⁷⁹ René Wellek: Šklovského „Theorie prózy“, Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 4, s. 115.

⁸⁰ René Wellek: *Evaluation in Literary Criticism. Theory and Practice*, in: *Proceedings of the IXth Congress of the International Comparative Literature Association. Actes du IXe Congrès de l' Association Internationale de Littérature Comparée*, 1. t. New York, 1982, s. 396.

⁸¹ Srv. pozn. ⁸⁰, s. 114.

⁸² Henryk Markiewicz: *Przedmowa*, in: R.W.: *Pojęcia i problemy nauki o literaturze*, Warszawa, s. 7.

⁸³ Srv. stať Iva Pospíšila — Miloše Zelenky: *René Wellek a literární věda*, *Slovak Review* 3, 1994, č. 1, s. 90–92.

⁸⁴ Např. *Concepts of Criticism*, New Haven and London 1963; *Confrontations: Studies in the Intellectual and Literary Relations between Germany, England, and the United States during the Nineteenth Century*, Princeton 1965; *Discriminations: Further Concepts of Criticism*, New Haven and London 1970 aj.

⁸⁵ Felix Vodička: *Literární historie, její problémy a úkoly*, in: F.V.: *Struktura vývoje*, Praha 1969, s. 14 (původně ve sb. *Čtení o jazyku a poezii*, red. B. Havránek a J. Mukařovský, Praha 1942, s. 307–400).

⁸⁶ Srv. pozn. ¹ k 2. kapitole.

⁸⁷ *Ibidem*.

Poznámky k 5. kapitole

¹ K této problematice srv. stať Miloše Zelenky — Petra Dvořáčka: *René Wellek und Otokar Fischers "Schule der modernen Übersetzung". Ein Beitrag zur Theorie der tschechischen Translatologie*, *Germanoslavica* II, (VII), 1995, č. 2, s. 153–179. Dále stať Miloše Zelenky: *Wellkova teorie literárních dějin v kontextu české školy literární komparatistiky*, *Slavia* 64, 1995, č. 1–2, s. 207–216.

² René Wellek: *Carlyle and Romanticism*, in: *Xenia Pragensia* Ernesto Kraus et Josepho Janko, Praha 1929, s. 375–403 (jednalo se o anglický souhrn české disertace).

³ Zpráva komise o habilitaci Dra René Wellka z dějin anglické literatury vypracovaná B. Trnkou, O. Fischerem a V. Mathesiem dne 25. 1. 1932, s. 2 (uloženo v Archivu Univerzity Karlovy, fond R.W., bez sign).

⁴ Mezi nejznámější Čapkovy práce patřily monografie *Padesát let českého tisku v Americe* (New York, 1911), *Bohemian bibliography* (New York, 1918; ve spolupráci s A. Vostrovskou-Čapkovou) a *paměti Moje Amerika* (1935, s předmluvou K. Čapka). V Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze (fond R.W.) je uložena korespondence Tomáše Čapka s René Wellkem.

⁵ Např. studie *Bohemia in English Civilization*, *Central European Observer* 15, 1937, s. 21–22, s. 53–54 a s. 107–108. *Bohemia in Early English Literature*, *Slavonic Review* 21, 1943, s. 114–146. V přepracované podobě vyšlo pod názvem *Bohemia in English Literature*, in: *Essays on Czech Literature*, The Hague 1963, s. 81–147.

⁶ R. Wellek v dopise O. Fischerovi 21. 1. 1929 (uloženo v LA PNP na Strahově, fond Otokar Fischer, č. sign. 19 D 30).

⁷ René Wellek: Co jsou to anglické university? Přítomnost 4, 1927, č. 33, s. 517–520, 25. 8.

René Wellek: Dojmy z amerických universit I, II, Dnešek 1, 1929–1930, č. 3, s. 78–82, 30. 10.; č. 4, s. 102–106, 13. 11. 1929.

⁸ Metaforický podtext následující Wellkovy formulace pouze potvrzuje přirozené aspirace vědecky zaměřeného jedince: „Tam rozuměl jsem tradici, tam jsem cítil, že žije minulost a historie a tam se mně zdálo, že snad uslyším — jestli kdy — hlas pravdy, že vniknu malými efemérními otázkami dne k velkým věčným realitám.“ (Co jsou to anglické university? Přítomnost 4, 1927, č. 33, s. 519, 25. 8.).

⁹ Jednalo se o práci Jana Rypky: Beiträge zur Biographie, Charakteristik und Interpretation des türkischen Dischters Sábit, 1. díl, Praha 1924.

¹⁰ Wellek na Mathesiovu výzvu reagoval statí The Pearl: An Intrepretation of the Middle-English Poem. In: Příspěvky k dějinám řeči a literatury anglické — Studies in English 4, Praha 1933, s. 1–33. Wellek zde analyzoval aliterační a rýmovanou báseň z druhé poloviny 14. století, kterou chápal jako polytematickou uměleckou strukturu s několika sémantickými vrstvami.

¹¹ Vilém Mathesius v dopise R. Wellkovi z 14. 10. 1928 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.).

¹² Vilém Mathesius v dopise R. Wellkovi z 25. 1. 1929 (uloženo v LA PNP v Praze, fond R.W.).

¹³ Citováno podle popisu Habilitační přednášky z listopadu 1931 (uloženo v Archívu Univerzity Karlovy, fond R.W. — bez sign.).

¹⁴ Srv. ³, s. 3.

¹⁵ Vilém Mathesius: Tainova kritika Shakespeara. Příspěvky k dějinám pokusů o zvědečtění literární historie, I–III. In: Věstník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění 16, 1907, s. 227–239.

¹⁶ J. B. Kozák: René Wellek: Imanuel Kant in England (autorizovaný opis posudku, uloženo v Archívu Univerzity Karlovy — fond R.W. — bez sign.).

¹⁷ Srv. ³, s. 7.

¹⁸ Srv. recenzi Viléma Mathesia: Immanuel Kant in England (1793–1838), Časopis pro moderní filologii 20, 1933–34, č. 3–4, s. 323–326. Mathesiova recenze textově vycházela z habilitačního posudku.

¹⁹ Habilitační přednáška vyšla pod stejnojmenným názvem v časopise Listy pro umění a kritiku 1, 1933, č. 3, s. 66–71.

²⁰ Vilém Mathesius: Dějiny anglické literatury. Od zavedení knihtisku až po realistický román 18. století. Podle přednášek Viléma Mathesia. Přehlédl René Wellek, text

zrevidoval Karel Třeska, Praha 1933, 230 listů (cyklostylováno; skripta obsahující 13 číslovaných kapitol bez názvů).

²¹ Srv. Karel Polák: Co číst? Střední škola 16, 1935, č. 4, s. 238–239. Obdobně A. M. Píša nejvíce vyzdvihoval „syntetičnost“ hesel P. Eisnera, K. Krejčího, B. Mathesia a R. Wellka (Co číst? Právo lidu 44, 1935, č. 269, s. 6, 19. 11.).

²² René Wellk v dopise O. Fischerovi z 21. 8. 1935 (uloženo v LA PNP na Strahově — fond O.F., č. sign. 19 D 30).

²³ Srv. Služební smlouvu s Drem. René Wellkem, soukromým docentem Karlovy univerzity v Praze (autorizovaný opis uložen v Archívu Univerzity Karlovy — fond R.W., bez sign.).

²⁴ René Wellk: Vývoj anglické literární historie, Slovo a slovesnost 4, 1938, s. 96–105.

²⁵ Novohegelovství, Ottův slovník naučný nové doby. Dodatky, IV, Praha 1936, s. 636–637.

Novorealism, ibidem, s. 640–641.

Rashdall Hastings, Ottův Slovník naučný nové doby, Dodatky, V, Praha 1938, s. 412–413.

Royce Josiah, ibidem, s. 769.

Russel Bertrand, Ottův slovník naučný nové doby, Dodatky, V, Praha 1939, s. 915–916.

²⁶ V této souvislosti odkazujeme na bibliografické soupisy v českém prostředí běžně dostupné: Bibliography, in: R.W. Essays on Czech Literature, The Hague 1963, s. 11–16. Dále srv. Bibliografia prac autora (1924–1969), in: R.W.: Pojęcia i problemy nauki o literaturze, red. H. Markiewicz, Warszawa 1979, s. 582–593.

²⁷ Bohumil Trnka v dopise R. Wellkovi z 22. 12. 1936 (uloženo v LA PNP na Strahově, fond R.W.).

²⁸ Bohumil Trnka: Čech mezi Angličany, Praha 1937. V Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze (fond R.W.) jsou uloženy 4 dopisy B. Trnky R. Wellkovi z let 1935–1936.

²⁹ Bohumil Trnka v dopise R. Wellkovi z 22. 12. 1936 (uloženo v LA PNP na Strahově, fond R.W.).

³⁰ Vilém Mathesius v dopise R. Wellkovi z 18. 4. 1937 (uloženo v LA PNP na Strahově, fond R.W.).

³¹ Ibidem.

³² Vilém Mathesius v dopise Profesorskému sboru Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze 23. 1. 1937 (uloženo v Archívu Univerzity Karlovy — fond R.W. — bez sign.).

³³ Vilém Mathesius v dopise R. Wellkovi z 23. 2. 1937 (uloženo v LA PNP na Strahově, fond R.W.).

³⁴ Srv. Dopis Vyslanectví Československé republiky v Londýně René Wellkovi z 26. 10. 1936, jehož součástí je opis přílohy ministerstva školství a národní osvěty z 7. 10. 1936 týkající se Wellkovy zahraniční stáže (uloženo v LA PNP na Strahově, fond R.W.).

³⁵ Vilém Mathesius v dopise Profesorskému sboru Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze 4. 4. 1938 (uloženo v Archívu Univerzity Karlovy, fond R.W., bez sign.). Práci o dějinách anglické literární historie Wellek publikoval v angličtině pod názvem *The Rise of English Literary History*, Chapel Hill 1941.

³⁶ René Wellek v dopise Profesorskému sboru Filozofické fakulty v Praze 23. 5. 1939 (uloženo v Archívu Univerzity Karlovy v Praze, fond R.W., bez sign.).

³⁷ Vilém Mathesius za třicet let profesorské dráhy habilitoval, resp. připravil k habilitaci B. Trnku, R. Wellka, Z. Vančuru, O. Vočadla, I. Poldaufa a J. Vachka z oboru anglistiky (srv. monografii Josefa Vachka: *Vzpomínky českého anglisty*, Jinočany 1994, s. 8).

³⁸ Služební smlouva uzavřená roku 1935 mohla být ukončena pouze odvoláním příslušného pověření k výkonu funkce českou stranou, na vlastní žádost zanikala pouze výpovědí, a to k 1. únoru, poté však služební poměr trval ještě šest měsíců, aby školní rok mohl být dokončen.

³⁹ Srv. dopis A. Isačenka adresovaný jednatelem Pražského lingvistického kroužku B. Trnkovi z 3. 3. 1946 (uloženo v Ústředním archívu AV ČR, 1. kartón — bez sign.).

⁴⁰ Zprávu komise o habilitaci Dra René Wellka z dějin anglické literatury (z 25. 1. 1932) a vyjádření J. B. Kozáka (z 28. 1. 1932) jsme přetiskli v studii René Wellek a Karlova univerzita (*Marginálie k dějinám české komparatistiky*), *Opera Slavica* 5, 1995, č. 1, s. 42–52.

Poznámky k 6. kapitole

¹ Srv. *Bibliography*. In: René Wellek: *Essays on Czech Literature*, The Hague, 1963, s. 11–16. Wellek po roce 1945 svou překladatelskou činnost nepovažoval za součást svých vědeckých aktivit a do svých bibliografií je nezahrnul. V letech 1923–1925 uveřejnil v *Prager Presse* celkem tři překlady básní z češtiny do němčiny: dvě básně od O. Fischera ze sbírky *Hlasy* (1923) — *Mystik des Blutes* (15. 7. 1923) a *Troilus* (23. 12. 1923); jednu báseň od J. V. Sládka ze sbírky *Selské písně a České znělky* (1890) — *Übers Feld* (12. 7. 1925). V *Prager Presse* vyšly i dva Wellkovy překlady povídek J. K. Šlejhara (*Am Schober* — 23. 9. 1923 a *Das Reh* — 11. 11. 1923). Wellkovy prozaické překlady z češtiny do němčiny dosud nejsou podrobně zmapovány, přičemž jediný Wellkův knižní překlad z češtiny do němčiny představuje antologie *Florenz im Schnee* od J. Zeyera (Wien, 1922). Wellkovy překlady z angličtiny do češtiny z 30. let 20. století ponecháváme záměrně stranou, protože zasluhují samostatné pojednání.

² Srv. Dionýz Ďurišín: *Umelecký překlad v systéme meziliterárnosti*. In: D.D.: *Osobitné meziliterárne spoločensvá 6. Pojmy a princípy*, Bratislava 1993, s. 70–78.

³ Naše literatura v cizině, *Národní politika* 41, 1923, č. 102 (Nedělní zábavná příloha *Národní politiky*, s. 3), 15. 4.

⁴ České texty jsou převzaty ze sbírky Otokara Fischera *Hlasy* (Praha 1923, nestránkováno). Přepis německých textů vychází z časopiseckého otisku (srv. pozn. 1). V pozůstalosti O.F. se zachovaly novinové ústřížky z *Prager Presse* zaslané René Wellkem; v případě básně *Mystik des Blutes* i rukopis překladu z 9. 4. 1923.

⁵ V případě hodnocení Wellkových překladů Fischerových básní autor této kapitoly děkuje Ladislavu Nezdařilovi za cenné podněty i za připomínky k předběžné verzi, které čerpaly z vyžádaného Posudku Wellkových překladů od L. Nezdařila. Inspirativní v tomto směru je fundamentální monografie od L. Nezdařila *Česká poezie v německých překladech*, Praha 1985.

⁶ V případě českého textu čerpáme z kritického vydání v antologii Josef Václav Sládek: *Sluncem a stínem a jiné básně*, Praha 1972, s. 145. U německého překladu z časopiseckého otisku (srv. pozn. 1). Wellkův rukopis se v pozůstalosti O. Fischera nenachází.

⁷ Německý text Fischerovy básně *Norderney* (ze sb. *Hlasy*) od Alberta Wellka byl nalezen v pozůstalosti O. Fischera (datován 27. 4. 1923). Pravděpodobně nebyl publikován, protože 27. 5. 1923 vyšel v *Prager Presse* překlad této básně od Pavla Eisnera.

⁸ Takto Fischerovu školu charakterizuje J. Levý v monografiích *České teorie překladu* (1957) a *Umění překladu* (1963).

⁹ Josef Čermák: Otokar Fischer. In: sb. *Etapy českého uměleckého překladu*, Praha 1984, s. 3.

¹⁰ Otokar Fischer: O překládání básnických děl, *Plán* 1, 1929, č. 4, s. 198–207 (přetištěno v *Duši a Slovo*, Praha 1929, s. 263–283).

¹¹ *Ibidem*.

¹² Vojtěch Jiráček: Otokar Fischer, *Časopis pro moderní filologii* 24, 1938, č. 4, s. 354.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Pavel Eisner: Chraňte českou poezii, *Kritika* 1, 1924, č. 6–7, s. 225–230.

¹⁵ *Ibidem*, s. 226.

¹⁶ René Wellek: Okleštěný Shakespeare, *Kritika* 1, 1924, č. 6–7, s. 243–245.

René Wellek: Překladatelská pozůstalost Jaroslava Vrchlického, *Kritika* 1, 1924, č. 8–9, s. 313–314.

René Wellek: Heinrich Heine: Německo a Výbor básní Heinricha Heineho, *Kritika* 1, 1924, č. 8–9, s. 315.

René Wellek: Alfred Lord Tennyson: Princezna, *Kritika* 1, 1924, č. 10–12, s. 375–376.

René Wellek: Sládkův překlad „Hamleta“. *Národní a Stavovské divadlo* 2, 1924, č. 17, s. 4.

¹⁷ Václav Tille: Sládkův překlad *Hamleta*, *Přehled* 3, 1904–1905, č. 22, s. 391.

¹⁸ René Wellek: Okleštěný Shakespeare, *Kritika* 1, 1924, č. 6–7, s. 245.

¹⁹ René Wellek: Sládkův překlad „Hamleta“, *Národní a Stavovské divadlo* 2, 1924, č. 17, s. 4.

²⁰ Srv. studii Václava Tilleho Sládkův překlad Hamleta, *Přehled* 3, 1904–1905, č. 22, s. 390–392, 25. 2. 1905 (anonymně).

Dále studii Otokara Fischera: Makbeth v Čechách. In: *K dramatu. Problémy a výhledy*, Praha 1919, s. 227–254 (původně *Naše doba* 23, 1916, s. 490–505).

²¹ Otokar Fischer: Makbeth v Čechách. In: *K dramatu. Problémy a výhledy*, Praha 1919, s. 254.

²² *Ibidem*.

²³ Jako první nejvážnější výhrady zformuloval Václav Tille v studii Sládkův překlad Hamleta, *Přehled* 3, 1904–1905, č. 22, s. 390–392, 25. 2. 1905.

²⁴ Václav Tille: Překlady cizích her, *Jeviště* 2, 1921, č. 37–38, s. 553–554, 29. 9. 1921 (podepsáno T.).

²⁵ Václav Tille: Sládkův překlad Hamleta, *Přehled* 3, 1904–1905, č. 22, s. 391.

²⁶ František Chudoba: Členové anglického semináře, *Naše věda* 7, 1925–1926, č. 3–5, s. 83–87, Wellek replikoval statí Odpověď na posudek Fr. Chudoby o článku Novější literatura o Byronovi, *Časopis pro moderní filologii* 12, 1925–1926, č. 3–4, s. 315–316.

Polemiku o Štěpánkův překlad Hamleta poté vyvolala studie Františka Chudoby: Nový pokus o překlad Shakespearova Hamleta, *Naše věda* 7, 1925–1926, č. 8–10, s. 161–179. František Chudoba: Na můj posudek, *Naše věda* 7, 1925–1926, č. 8–10, s. 214–218. René Wellek: P. prof. Fr. Chudoba, *Naše věda* 8, 1926–1927, č. 7–8, s. 167–170. František Chudoba: Hořejší výklady páně Wellkovy, *Naše věda* 8, 1926–1927, č. 7–8, s. 170–176. René Wellek: O nový překlad Hamleta, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 9, s. 103–104. František Chudoba: O Hamleta dr. Wellka a Boh. Štěpánka, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 11, s. 128–129. René Wellek: K odpovědi prof. Chudoby k překladům Hamleta, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 11, s. 141.

²⁷ František Chudoba: Nový pokus o překlad Shakespearova Hamleta, *Naše věda* 7, 1925–1926, č. 8–10, s. 165.

²⁸ Srv. pozn. ²⁶

²⁹ René Wellek: O nový překlad Hamleta, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 9, s. 103.

³⁰ František Chudoba: O Hamleta dr. Wellka a Boh. Štěpánka, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 11, s. 129.

³¹ René Wellek: O nový překlad Hamleta, *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 9, s. 104.

- ³² Arne Novák: *Boj o Sládkova Shakespeara*, Lidové noviny 34, 1926, č. 560, s. 9, 7. 11. (podepsáno A.N.).
- ³³ E. A. Saudek: *O nový překlad Shakespeara*, Kmen 1, 1927, č. 10, s. 253.
- ³⁴ Otokar Vočadlo: *O Sládka*. K 15. výročí jeho úmrtí 28. června 1912, Lumír 54, 1927–1928, č. 6, s. 291, 29. 9. 1927.
- ³⁵ *Ibidem*, s. 295.
- ³⁶ *Ibidem*, s. 292.
- ³⁷ Otokar Vočadlo: *Předmluva*. In: William Shakespeare. *Komedie I*, Praha 1959, s. 53.
- ³⁸ *Ibidem*, s. 54.
- ³⁹ René Wellek: *Alfred Lord Tennyson: Princezna*, Kritika 1, 1924, č. 10–12, s. 376.
- ⁴⁰ René Wellek: *Překladatelská pozůstalost Jaroslava Vrchlického*, Kritika 1, 1924, č. 8–9, s. 314.
- ⁴¹ Josef Zubatý: *Překlady v našem písemnictví*, Věstník Sdružení překladatelského 1, 1913, č. 1–2, s. 1–3.
- ⁴² Vilém Mathesius: *O problémech českého překladatelství*, Přehled 11, 1912–1913, č. 49, s. 807–808 (přetištěno v knize V.M.: *Jazyk, kultura, slovesnost*, Praha 1982, s. 225–226).
- ⁴³ Citováno podle studie Josefa Čermáka: *Otokar Fischer*. In: sb. *Etapy českého uměleckého překladu*, Praha 1984, s. 10.
- ⁴⁴ Citováno podle studie Jarmily Mourkové: *Od Paula Eisnera k Pavlovi Eisnerovi (Zamyšlení nad korespondencí P. Eisnera O. Fischerovi)*, Česká literatura 38, 1990, č. 1, s. 65.
- ⁴⁵ *Ibidem*.
- ⁴⁶ Bohumil Štěpánek: *Anketa o překládání*, Kmen 2, 1928, č. 3, s. 58.
- ⁴⁷ Vítězslav Nezval: *Anketa o překládání*, Kmen 2, 1928, č. 3, s. 58.
- ⁴⁸ *Anketa o překládání*, Kmen 2, 1928, č. 3, s. 53–59; č. 4–5, s. 83–85 (v anketě vystoupili O. Fischer, J. Hořejší, B. Mathesius, V. Nezval, B. Štěpánek, F. Bíbl, A. Vaněček, J. Weil a J. Zaorálek).
- ⁴⁹ Srv. Vojtěch Jirátko: *Otokar Fischer*, Časopis pro moderní filologii 24, 1938, č. 4, s. 345–356.
- Jarmila Mourková: *K problematice osobnosti Otokara Fischera v letech 1908–1918*, Česká literatura 31, 1983, č. 3, s. 193–210.
- Milan Tvrdlík: *Fischerova monografie o Kleistovi a Heinovi v ohlasech soudobé české kritiky*, Česká literatura 31, 1983, č. 3, s. 211–217.
- Karel Polák: *Fischer překladatel*. In: sb. *Otokar Fischer. Kniha o jeho díle*, Praha 1933, s. 51–86.

Ladislav Nezdářil: Umělecký překlad v theorii a praxi Otokara Fischera, *Časopis pro moderní filologii* 35, 1953, č. 3, s. 147–156.

Vítězslav Tichý: Otokar Fischer–germanista. In: sb. Památce Otokara Fischera, Praha 1948, s. 83–85.

Josef Čermák: Otokar Fischer. In: sb. Etapy českého uměleckého překladu, Praha 1984, s. 1–21.

Hanuš Karlach: Otokar Fischer jako překladatel Heina. In: sb. Etapy českého uměleckého překladu, Praha 1984, s. 21–29.

⁵⁰ René Wellek: Překladatelský oříšek, *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1, s. 63.

⁵¹ Ibidem.

⁵² René Wellek v dopise O. Fischerovi 14. 9. 1924 (uloženo v LA PNP na Strahově; fond O.F.); dopis je uveřejněn v příloze.

⁵³ Zhodnocení celého edičního projektu Fischer jako odpovědný redaktor provedl v stati Goethovy spisy v Pantheonu, *Lidové noviny* 40, 1932, č. 66, s. 9. René Wellek ve výčtu Fischerových spolupracovníků zde není uveden, badatelovo jméno rovněž absenteje v kolektivní práci Fischerových žáků Goethův sborník (Praha, 1932) vydané k stému výročí básnickovy smrti českými germanisty.

⁵⁴ Goethovy Spisy v patnácti svazcích uspořádal, redigoval a komentoval Otokar Fischer (Pantheon, F. Borový, Praha 1927–1932) s okruhem spolupracovníků z řad svých žáků z germanistického prosemináře (K. Arnstein, V. Jirátko, B. Plecháčová, K. Polák, E. A. Saudek, k nimž se později připojili i spisovatelé P. Eisner, J. Kamenář, F. Kubka ad.). Z celého kompletu Fischer přeložil: Sv. 1. Faust. Prometheus, Satyros. Věčný žid (Fragmenty a improvisace z mládí.); sv. 2. K Shakespearovu dni. Clavigo. Stella. (Dramata prosou z mládí.); sv. 3. Výbor z mladistvé lyriky; sv. 4. Lyrika a balady; sv. 5. Římské elegie. Benátské epigramy. (Básně antického rozměru.); sv. 6. Západovýchodní diván; sv. 9. Pedagogické provincie. Z maxim a reflexí. Fragment o přírodě; sv. 14. Egmont. Proserpina. Cagliostro. (Dramata.) a sv. 15. Faust.

Fischer se zavázal básnický tlumočit Goethovu lyriku a Fausta, ve volbě překladů a překladatelů získal od nakladatele F. Borového, E. Basse a spoluvydavatele v Pantheonu J. V. Sedláka volnost; podmínkou však bylo pořízení zcela nových překladů (srv. O. Fischer: Goethovy spisy v Pantheonu, *Lidové noviny* 40, 1932, č. 66, s. 9, 6. 2.).

⁵⁵ René Wellek: Fischerovy překlady z angličtiny. In: sb. Otokar Fischer. Kniha o jeho díle, Praha 1933, s. 87–94.

⁵⁶ Ibidem, s. 88.

⁵⁷ Ladislav Nezdářil: Umělecký překlad v theorii a praxi Otokara Fischera, *Časopis pro moderní filologii* 35, 1953, č. 3, s. 147–156.

⁵⁸ Ibidem, s. 149.

⁵⁹ O. Fischer R. Wellkovi v dopise 9. 7. 1933 (uloženo v LA PNP na Strahově; fond R.W.).

⁶⁰ René Wellek: Český překlad Joyceova *Odyssea*, *Dnešek* 1, 1930–1931, č. 11, s. 323–333.

- René Wellek: Bída našich překladů, *Listy pro umění a kritiku* 2, 1934, č. 2, s. 39–46.
- René Wellek: Překladatelský offšek, *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1, s. 61–63.
- ⁶¹ René Wellek: Bída našich překladů, *Listy pro umění a kritiku* 2, 1934, č. 2, s. 39–46. Wellek reagoval na stať Pavla Eisnera: O věcech překladatelských, *Rozpravy Aventina* 9, 1934, č. 5, s. 45–47.
- ⁶² Pavel Eisner: O věcech překladatelských, *Rozpravy Aventina* 9, 1934, č. 5, s. 47.
- ⁶³ *Ibidem*, s. 45.
- ⁶⁴ René Wellek: Bída našich překladů, *Listy pro umění a kritiku* 2, 1934, č. 2, s. 46.
- ⁶⁵ René Wellek: Český překlad Joyceova *Odyssea*, *Dnešek* 1, 1930–1931, č. 11, s. 324.
- ⁶⁶ Srv. stať Otokara Fischera: K překladu *Fausta*, *Rozpravy Aventina* 4, 1929, č. 21, s. 207 (původně v časopise *L'Europe Centrale*, 1929, č. 16, 26. 1.).
- ⁶⁷ René Wellek: Překladatelský offšek, *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1, s. 63.
- ⁶⁸ Parafrázujeme zde závěry stati Pavla Eisnera: Fischerův *Faust*, *Rozpravy Aventina* 4, 1929, č. 27–28, s. 271–272.
- ⁶⁹ René Wellek: Překladatelský offšek, *Slovo a slovesnost* 1, 1935, č. 1, s. 63.
- ⁷⁰ Karel Polák: Práce o českoněmeckém sblížení, *Právo lidu* 44, 1935, č. 82, s. 6.
- ⁷¹ *Ibidem*.
- ⁷² Citováno podle Zápisu o schůzi výborové a členské Kruhu překladatelů, jež se konala 30. 6. 1937 v Praze. Strojopisný zápis je součástí dopisu P. Eisnera R. Wellkovi z 27. 7. 1937 (uloženo v LA PNP na Strahově; fond R.W.).
- ⁷³ Srv. monografii Antona Popoviče: *Teória umeleckého prekladu. Aspekty textu a literárnej komunikácie*, Bratislava 1975 (zejména kapitola *Typológia výrazových zmien v preklade*, s. 122–131).
- ⁷⁴ Jiří Levý v monografii *Umění překladu* (Praha, 1963) formuloval teorii „realistického překladu“, která požadovala absolutní realizaci funkční ekvivalentnosti překladu. Karel Horálek v souboru stať *Příspěvky k teorii překladu* (Praha, 1966, skriptum) upozornil, že princip funkčního ekvivalentu je v zásadě správný, avšak má relativní platnost v důsledku historické podmíněnosti slohových ekvivalentů, obecně uměleckých jazykových prostředků v nejrůznějších rovinách.
- ⁷⁵ Aleš Haman: René Wellek, *Dialog*, 1968, č. 2, s. 48.

Poznámky k 8. kapitole

¹ Paul (Percy) Selver (1888–1970) — spisovatel a slavista, Angličan polsko-židovského původu, první moderní překladatel české poezie do angličtiny (mj. přeložil Haškova Švejka). Wellek se s ním setkal v Londýně na doporučení O. Fischera; pasáž v dopise se týká Selverova románu *Schooling* (Na škole, 1924), o kterém mj. referoval Karel Čapek (Román Paula Selvera, Lidové noviny 32, 1924, č. 567, s. 7, 12. 11., podepsáno F.).

² Bechhofer — nepodařilo se zjistit.

³ Bohumil Štěpánek (1902–?) — Fischerův žák a Wellkův kolega z filologických seminářů, překladatel z angličtiny, společně s O. Fischerem překládal Shakespearova dramata.

⁴ Vojtěch Jirát (1902–1945) — literární historik germanistického a bohemistického zaměření, v letech 1931–1937 spoluredigoval časopis *Germanoslavica*, Wellkův kolega a spolužák z Fischerova germanistického prosemináře.

⁵ Karel Arnstein (1903–?) — Fischerův žák a Wellkův kolega z germanistického prosemináře, překladatel J. W. Goetha, umučen nacisty za druhé světové války (srv. studii Vítězslava Tichého: Otokar Fischer — germanista. In: Památce Otokara Fischera, Praha 1948, s. 85).

⁶ Jednalo se o monumentální antologii překladů Goethových Spisů (1927–1932, v patnácti svazcích) pod hlavní redakcí O. Fischera, který přeložil většinu významných básnických děl autora (srv. pozn. ⁵³ a ⁵⁴ k 6. kapitole).

⁷ Frank Tetauer (1903–1954) — dramatik a překladatel anglických a amerických divadelních her, znalec G. B. Shawa, jehož dílo (např. Svatá Jana) překládal; Wellkův kolega z Fischerova germanistického prosemináře.

⁸ Karel Mušek (1867–1925) — herec a režisér Národního divadla, znalec a překladatel anglické dramatiky, zejména díla G. B. Shawa.

⁹ Josef Weinberger (1855–1937) — český úředník ve Vídni, od roku 1918 zaměstnán na ministerstvu národní obrany, plodný překladatel poezie J. Vrchlického do němčiny. Wellek má na mysli antologii Jaroslav Vrchlický: *Epische Gedichte, Satanelle*. Übersetzt von Josef Weinberger. Mit einem Geleitwort von Dr. Bronislav Wellek. Dresden und Leipzig, 1913.

¹⁰ Bronislav Wellek (1872–1959) — právník a úředník v prezidiu ministerské rady ve Vídni, po roce 1918 úředník v Praze, příležitostný překladatel české poezie do němčiny (P. Bezruč, K. J. Erben, J. S. Machar, J. V. Sládek, J. Vrchlický aj.).

¹¹ Albert Wellek (1904–1972) — skladatel a hudební a literární vědec a estetik; např. *Musikpsychologie und Musikästhetik* (Frankfurt am Main, 1963), mladší syn Bronislava Wellka, v mládí příležitostný překladatel české poezie do němčiny (v letech 1923–1927 uveřejnil v Prager Presse celkem 9 překladů českých básníků).

¹² René Wellek: *Novější literatura o Byronovi*, *Časopis pro moderní filologii* 11, 1925, č. 3–4, s. 240–248.

¹³ William Wordsworth (1770–1850) — anglický romantický básník, společně se Samuelem Taylorem Coleridgem a Robertem Southeyem příslušník tzv. jezerní školy (Lake School of Poets).

¹⁴ Algernon Charles Swinburne (1837–1909) — básník a literární kritik anglického novoromantismu, jehož hlavním inspiračním zdrojem se stala antická kultura.

¹⁵ Johann Joachim Winckelmann (1717–1768) — německý archeolog a historik antického umění, jehož spis *Geschichte der Kunst des Altertums* položil základy klasicistické teorie estetického a hodnotového normativismu.

¹⁶ Matthew Arnold (1822–1886) — básník novoromantické poezie a literární kritik žádající od literatury především mravní odpovědnost.

¹⁷ August Sauer (1855–1926) — rakouský literární vědec a germanista, profesor pražské německé univerzity, na jehož přednášky Wellek docházel, zakladatel časopisu *Euphorion*, do něhož Wellek přispěl recenzí Fischerovy monografie o Heinovi (25, 1924, s. 687–692).

¹⁸ J. Ch. Friedrich Hölderlin (1770–1843) — německý básník klasicisticko-romantického období.

¹⁹ Walter Raleigh (Raleigh, 1552–1618) — anglický básník a prozaik období renesance, cestovatel, roku 1603 za vlády Jakuba I. odsouzen k smrti, poté vězněn a roku 1618 popraven.

²⁰ Be faith ful until the death — „Bud' věrný až do smrti“.

²¹ Shylock — tragikomická postava židovského kupce z Shakepearova dramatu *Kupec benátský*. V pasáži, na niž Wellek naráží, jde o obhajobu Židů a odhalení nesmyslnosti antisemitismu.

²² Dopis J. Mukařovského R. Wellkovi z 21. 9. 1936 uložen v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze, fond R. W.).

²³ Torso a tajemství Máchova díla. Sborník pojednání Pražského lingvistického kroužku, red. J. Mukařovský, Praha 1938 (J. Mukařovský: Genetika smyslu v Máchově poezii, s. 13–110; D. Čyževskij: K Máchovu světovému názoru, s. 111–180; F. X. Šalda: O krásné próze Máchově, s. 181–200; O. Fischer: K Máchově pojetí dramatičnosti, s. 201–206; R. Jakobson: K popisu Máchova verše, s. 207–278; B. Havránek, s. 279–331; B. Václavek: Společenské vlivy v životě a díle K. H. Máchy, s. 332–373; R. Wellek: K. H. Mácha a anglická literatura, s. 374–406).

²⁴ Karel Hynek Mácha: Osobnost, dílo, ohlas. Sborník Literárněhistorické společnosti, red. A. Novák, Praha 1937. R. Jakobson v této souvislosti sděluje v dopise V. Mathesiovi (b. d. 1936): „Arne Novák říká, že v jejich sborníku je nudné ‚vplyvologie‘ až hrůza ...“ (uloženo v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze, fond R. Jakobson).

²⁵ Jan Mukařovský působil v letech 1931–1937 na Filozofické fakultě v Bratislavě (od r. 1934 jako mimořádný profesor), roku 1937 přešel na Karlovu univerzitu v Praze, kde byl pověřen vedením estetického semináře po profesoru O. Zichovi.

²⁶ Jan Mukařovský má na mysli slavistu a lingvistu Miloše Weingarta (1890–1939), který v září 1934 vystoupil z Pražského lingvistického kroužku a byl později s jeho členy ve vleklých sporech (srv. polemiku s R. Wellkem). Weingart v letech 1934–1936 blokoval v profesorském sboru pražské Filozofické fakulty návrh na povolání Mukařovského do Prahy.

²⁷ Jan Mukařovský o lingvistickém sjezdu v Kodani koncem srpna a počátkem září 1936 referoval v článku *Bilance dnešní jazykovědy*. *Linguistický sjezd v Kodani*, *České slovo* 28, 1936, č. 218, s. 8, 18. 9.

²⁸ Srv. pozn. ²³.

²⁹ Roman Jakobson: *Co je poezie? Volné směry* 30, 1933–1934, s. 229–239. Přetištěno v antologii R. J.: *Poetická funkce*, red. M. Červenka, Jinočany 1995, s. 23–33. Vítězslav Nezval: *Konkrétní iracionalita v životě a v dílech K. H. Máchy*, in: *Ani labuť ani lůna*. Sborník k stému výročí Karla Hynka Máchy, red. V. N., Praha 1936, s. 29–41.

³⁰ Jan Mukařovský: *Příspěvek k dnešní problematice básnického zjevu Máchova*, *Listy pro umění a kritiku* 4, 1936, č. 1, s. 25–33; č. 3, s. 62–73. Přetištěno v knize J. M.: *Kapitoly z české poetiky III*, Praha 1948 (2. vyd.).

³¹ René Wellek: *Theory of Literary History*, in: sb. *Travaux du Cercle Linguistic de Prague* 6, 1936, s. 173–191.

³² Jan Mukařovský: *Estetická funkce, norma a hodnota jako sociální fakty*, Praha 1936. Jednalo se o definitivně rozšířenou verzi studie *Estetická funkce a estetická norma jako sociální fakty*, *Sociální problémy* 4, 1935, č. 2, s. 89–104; s. 197–213 a č. 4, s. 284–294.

³³ Korespondence V. Mathesia s R. Wellkem obsahuje celkem 22 korespondenční jednotky (jde výhradně o dopisy V. M.) z let 1928–1937 (uloženo v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze, fond R. W.).

³⁴ Wellek koncem 30. let připravoval monografii s pracovním názvem *Čechy a Češi v anglické literatuře*, z níž v meziválečném období publikoval pouze studii *Bohemia in English Civilization*, *Central European Observer* 15, 1937, s. 21–22, s. 53–54, s. 107–108. Později rozšířeno v studii *Bohemia in Early English Literature*, *Slavonic Review* 21, 1943, s. 114–146. Revidováno v antologii R. W.: *Essays on Czech Literature*. The Hague 1963 (*Bohemia in English Literature*, s. 81–147). Otakar Odložilík (1899–1973), profesor českých dějin na Karlově univerzitě; vydal např. monografii *Cesty z Čech a Moravy do Velké Británie v letech 1563–1620*, Brno 1935. Wellek se s návrhem na vydání monografie obrátil na nakladatelství Melantrich, které jménem redaktora Bedřicha Fučíka nabídku odmítlo s tím, že podobné téma zpracovává prof. Odložilík (srv. dopis B. Fučíka R. Wellkovi ze 7. 1. 1937; uloženo v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze, fond R. W.).

³⁵ Václav Tille (1867–1937), profesor srovnávacích literárních dějin na Karlově univerzitě. Wellek mu věnoval nekrolog Václav Tille jako literární teoretik, *Listy pro umění a kritiku* 5, 1937, s. 324–328.

³⁶ F. X. Šalda (1867–1937), tvůrce české moderní literární kritiky, profesor románských literatur na Karlově univerzitě; F. X. Šalda zemřel 4. 4. 1937.

³⁷ Václav Černý (1905–1987), literární kritik a komparatista, od roku 1938 mimořádný profesor románských literatur na Filozofické fakultě Karlovy univerzity prací *Essai sur le titanisme dans la poésie romantique occidentale entre 1815–1850* (Praha 1935). Srv. Wellkovu recenzi této práce Václav Černý o titanismu, *Listy pro umění a kritiku* 3, 1935, s. 430–433. P. M. Haškovec (1876–1935), řádný profesor románské filologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně od r. 1920.

³⁸ Tille se habilitoval prací *Filosofie literatury u Taina a předchůdců* (Praha 1902). Dále srv. pozn. ³⁷.

³⁹ René Wellek: *Kant in England, 1793–1838* (Princeton University Press 1931). Nejvýznamnější Wellkovou prací z oblasti dějin literárního myšlení byla v meziválečném období studie *Theory of Literary History*, in: sb. *Travaux du Cercle Linguistique de Prague* 6, 1936, s. 173–191.

⁴⁰ Josef Janko (1869–1947), profesor germánské filologie na Karlově univerzitě zabývající se dějinami jazyka a etymologií, Wellkův univerzitní učitel.

⁴¹ Otokar Fischer (1883–1938), literární kritik a historik, český germanista a komparatista, řádný profesor pro obor dějiny německé literatury na Karlově univerzitě, společně s V. Mathesiem Wellkův nejvýznamnější univerzitní učitel.

⁴² Julius Ehrler, počátkem 30. let demonstrátor na anglistice Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze, později středoškolský profesor angličtiny, autor učebnic a praktických příruček angličtiny, např. *Anglicky rychle a přehledně*, Praha 1941 (odborový rada Praus — inspektor na Československé akademii obchodní, který z pověření ministerstva školství a národní osvěty doporučoval cesty vysokoškolských studentů do zahraničí).

⁴³ Vilém Mathesius má na mysli Wellkovu studii *Cambridgská skupina literárních teoretiků*, *Slovo a slovesnost* 3, 1937, č. 12, s. 108–121.

⁴⁴ Levin Ludwig Schücking (1878–1964), německý literární historik a anglista, sociolog umění. V letech 1925–1945 působil jako univerzitní profesor anglistiky v Lipsku. Schückingova korespondence s R. W. obsahuje 4 korespondenční jednotky (2 dopisy a 2 korespondenční lístky adresované z Lipska do Prahy a do Londýna) z let 1932–1937 (uloženo v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze; fond R. W.).

⁴⁵ Schücking má na mysli Wellkovu studii *The Theory of Literary History*, in: sb. *Travaux du Cercle Linguistic de Prague* 6, 1936, s. 173–191.

⁴⁶ L. L. Schücking: *Soziologie der literarischen Geschmacksbildung*, Leipzig 1923 (2. rozšířené vyd. 1931). Slovenské vydání pořídil Mikuláš Bakoš (*Sociológia literárneho vkusu*, Trnava 1943).

⁴⁷ Heinz Nicolai, německý anglista a literární historik, žák L. L. Schückinga.

⁴⁸ Schücking jako anglista vynikl zejména shakespearovskými studii: *Die Charakterprobleme bei Shakespeare*, Leipzig 1919; *Der Sinn des Hamlet*, Leipzig 1935; *Shakespeare und Tragödienstil seiner Zeit*, Bern 1947.